

Освітня програма закладу

«Схвалено»
педагогічною радою
ЗДО «Журавлик»
протокол № 1 від 30.08.2022

«Затверджено»

Директорка ЗДО
«Журавлик»
_____ Г.П.Павлик

**Освітня програма
Закладу дошкільної освіти
«Журавлик»
Відділу освіти виконавчого комітету Рудківської
міської ради
на 2022-2023 навчальний рік**

ЗМІСТ

	стор
Розділ I. Нормативно-правове забезпечення та напрямки діяльності на 2022-2023 н.р.	
Розділ II. Загальні відомості про ЗДО	
Розділ III. Загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти	
Розділ IV. Форми організації освітнього процесу.	
Розділ V. Умови забезпечення якості дошкільної освіти.	
5.1 . Кадрове забезпечення.	
5.2. Предметно-просторове розвивальне середовище.	
5.3. Партнерська взаємодія.	
Розділ VI. Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій.	
Розділ VII. Показники реалізації освітньої програми.	
Додатки:	
1.Програмно-методичне забезпечення (додаток №1)	
2..Режим роботи ЗДО. (додаток №2)	

Розділ I. Нормативно-правове забезпечення та напрямки діяльності ЗДО на 2022-2023 Н.Р.

Основні концептуальні підходи до розробки Освітньої програми базуються на основі чинного законодавства відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Указу Президента України від 13.10.2015 № 580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016- 2020 роки», Базового компоненту дошкільної освіти, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (затверджено наказом МОН України від 16.06.2015 №641), Положення про дошкільний навчальний заклад (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2003 №305), Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів (затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 №234), Гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності(затверджено наказом МОН України від 20.04.2015 №446), інших нормативно-правових актів.

Освітня програма діяльності дошкільного навчального закладу зорієнтована на цінності та інтереси дитини, урахування вікових можливостей, збереження дитячої субкультури, взаємозв'язок усіх сторін її життя та створення умов для соціально-емоційного благополуччя й адаптації кожної дитини в соціумі дорослих та однолітків шляхом засвоєння культурно-комунікативних засобів спілкування.

Цілі і завдання Освітньої програми дошкільного навчального закладу визначаються відповідно до його Статуту. Заклад прагне задовольнити потреби громадян в здобутті дошкільної освіти, забезпечити відповідність рівня дошкільної освіти вимогам Базового компонента дошкільної освіти; створити безпечні та нешкідливі умови розвитку, виховання та навчання дітей, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я дітей відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та забезпечувати їх дотримання. Освітня програма враховує потреби дитячого контингенту.

Мета Освітньої програми: створення в дошкільному навчальному закладі інтегрованої освіти, що реалізує право кожної дитини на якісну і доступну освіту, що забезпечує рівні стартові можливості для повноцінного фізичного і психічного розвитку дітей, як основи їх успішного навчання в школі в умовах інтеграції зусиль сім'ї і закладу дошкільної освіти.

Основні завдання освітньої програми:

- Створення системи управління якістю освіти дошкільників шляхом введення:
 - нових умов і форм організації освітнього процесу (перевага надається ігровій діяльності дітей – спільній і самостійній);
 - оновлення методичного і дидактичного забезпечення, впровадження інформаційних технологій в освітній і управлінський процес.
- Створення системи консультування і супроводу батьківської громадськості у питаннях:
 - освіти і розвитку дітей раннього та передшкільного віку;
 - підготовки дітей до шкільного навчання дітей;
 - для удосконалення фізкультурно-оздоровчої роботи;
 - використання інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі.
- Удосконалення стратегії і тактики побудови розвивального середовища дошкільного закладу, що враховує принцип динамічності і розвиваючого навчання, вікові психологічні і фізичні особливості вихованців та сприяє самореалізації дитини в різних видах діяльності:
 - зміцнення матеріально-технічної бази закладу;

- розвиток системи управління ЗДО на основі підвищення компетентності батьків з питань взаємодії з дошкільною установою.

Заклад дошкільної освіти «Журавлик» відділу освіти виконавчого комітету Рудківської міської ради спрямовує свою діяльність на реалізацію основних завдань дошкільної освіти у контексті положень Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р.

Призначення закладу дошкільної освіти полягає у наданні дітям якісної дошкільної освіти і виходить із визначеного у сучасній психолого-педагогічній науці поняття про те, що саме забезпечення емоційного благополуччя дитини в умовах сім'ї і дошкільного закладу стає запорукою її успішного розвитку і є головним критерієм оцінки його результату. Реалізація завдань полягає у забезпеченні емоційного благополуччя, що сприяє розвитку фізичного, психічного, соціального здоров'я та повноцінній пізнавальній активності дитини, яка призведе до її успішної самореалізації на наступному етапі життя в початковій ланці школи.

Завдання на 2022-2023 навчальні роки:

З метою успішного удосконалення навчально-виховного процесу педагогічний колектив ЗДО «Журавлик» спрямовує свою діяльність у 2022-2023 навчальному році на вирішенні таких основних завдань:

- 1.Формування основи національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку під час різних видів діяльності.
- 2.Продовжити роботу над розвитком звязного мовлення дітей дошкільного віку за допомогою інноваційних методів навчання.
3. Гра, як природний ресурс дитини для подолання кризових ситуацій.

Розділ II. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЗДО «ЖУРАВЛИК» С.ПОГІРЦІ ВІДДІЛУ ОСВІТИ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ РУДКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Повна назва дошкільного навчального закладу (за Статутом)	Заклад дошкільної освіти «Журавлик» відділу освіти Рудківської міської ради
Адреса закладу	81443 Львівська обл, Самбірський рн, с.Погірці, вул.Садова 23
Телефон	0678580798
E-mail	dnzpohirci@ukr.net
Прізвище, ім'я, по батькові директора закладу	Павлик Галина Петрівна
Дата заснування закладу	19.04.2010р.
Дата реєстрації (перереєстрації) останньої редакції Статуту	07.08.2018р.
Профіль закладу за статутом та робочим навчальним планом	Комунальний дитячий садок загального розвитку, гуманітарний напрям роботи
Мова навчання	Українська
Перелік навчальних програм	-Базовий компонент дошкільної освіти - «Українське дошкілля», програма розвитку дитини дошкільного віку авт. Білан О. І., (2022р.)
Режим роботи закладу	з 08.00 до 18.30 3 групи – 10,5 годинний режим роботи
Кількість педагогічних працівників	8, з них 1- директорка ЗДО, 1- музкерівник(сумісник)
Кількість функціонуючих груп	Всього груп – 3: - молодшого віку – 1; - середнього віку – 1; - старшого віку – 1

Розділ III. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВАНТАЖЕННЯ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави.

Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Відповідно до вирішення ключових завдань, освітню програму діяльності закладу дошкільної освіти зорієнтовано на цінності та інтереси дитини, урахування вікових можливостей, збереження дитячої субкультури, взаємозв'язок усіх сторін її життя.

З метою реалізації Базового компонента дошкільної освіти, вищезазначених освітніх програм та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 року № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності» у

2020-2021 навчальному році в закладі дошкільної освіти загальний обсяг тижневого навантаження за віковими групами становитиме:

Робочий навчальний план
ЗДО «ЖУРАВЛИК» С.ПОГІРЦІ ВІДДІЛУ ОСВІТИ МОЛОДІ ТА СПОРТУ РУДКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
на 2022 - 2023 навчальний рік

Орієнтовні види діяльності за освітніми лініями	Молодша Середня		Старша (від 5 до 6 років)
	(від 3 до 4 років)	(від 4 до 5 років)	
Ознайомлення із соціумом	0,5	1	1
Ознайомлення з навколишнім світом	0,5	1	1
Ознайомлення з природним довкіллям	1	1	1
Художньо-продуктивна діяльність:			
Образотворча діяльність	2	2	2
Музична діяльність	2	2	2
Літературна діяльність	1	1	1
Сенсорний розвиток	-	-	-
Логіко-математичний розвиток	1	1	1
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	1	1	2
Здоров'я та фізичний розвиток	2	2	2
Загальна кількість занять на тиждень	11	12	13
Максимальна кількість занять на тиждень	14	15	18
Максимально допустиме навчальне навантаження на тиждень на дитину (в астрономічних годинах)			

Години, передбачені для фізкультурних занять, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження на дітей.

Навчальне навантаження: тривалість проведення занять – спеціально організованих форм освітнього процесу, що відповідають віковим можливостям вихованців згідно із санітарним законодавством.

Тривалість одного заняття:

у групі молодшого дошкільного віку - 15 хвилин;

у групі середнього дошкільного віку – 20 хвилин;

у групі старшого дошкільного віку – 25 хвилин.

Максимально допустима кількість занять у першій половині дня у першій молодшій та різновіковій групах не перевищує двох, у старшій – трьох організованих навчальних занять. У середині та наприкінці занять, що потребують високого інтелектуального напруження чи статичної пози дітей, проводяться фізкультурні хвилини.

Тривалість перерв між заняттями становить не менше 10 хвилин.

Заняття, які потребують підвищеної пізнавальної активності, проводяться переважно в першу половину дня та у дні з високою працездатністю (вівторок, середа). Такі заняття поєднуються та чергуються із заняттями з музичного виховання та фізкультури.

Реалізації освітньої програми сприяє проведення інтегрованих занять. Тривалість інтегрованого заняття може дещо збільшуватись за рахунок постійної зміни різних видів дитячої діяльності (на 5, 10, 15 хвилин відповідно в молодшій, середній, старшій групах).

Щоденно проводиться одне інтегроване для закріплення набутих дітьми знань і вмінь у різних видах їх діяльності протягом дня. При цьому забезпечено нормативні вимоги до тривалості статичного навантаження у положенні сидючи на одному занятті, а саме:

у групі раннього віку – 10 хвилин;

у групі молодшого дошкільного віку - 15 хвилин;

у групі середнього дошкільного віку – 20 хвилин;

у групі старшого дошкільного віку – 25 хвилин.

Заняття з фізичної культури й музичного виховання інтеграції не підлягають.

Виконання домашніх завдань від дітей педагогами закладу дошкільної освіти не вимагається.

Організоване навчання у формі фізкультурних занять проводиться із молодшої групи. Визначаючи обсяг рухової активності дітей, враховується стан їхнього здоров'я та психофізіологічні особливості. Тривалість занять для дітей у віці від 3 до 4 років 20 хвилин від 4 до 5 років – 25 хвилин; від 5 до 6 років – 25-30 хвилин.

Фізкультурні заняття для дітей дошкільного віку проводять не менше трьох разів на тиждень. Форма та місце проведення занять визначаються педагогом залежно від поставленої мети, сезону, погодних умов та інших факторів.

Зміст освітнього процесу в закладі у 2020-2021 навчальному році спрямований на формування та розвиток компетентностей вихованців відповідно до освітніх ліній Базового компонента:

Освітня лінія	Зміст освітнього процесу
Особистість дитини	Передбачає: - формування позитивного образу «Я», створення бази особистісної культури дитини, її активної життєдіяльності; - виховання в дитини позитивного ставлення до своєї зовнішності, формування основних фізичних якостей, рухових умінь, культурно-гігієнічних, оздоровчих навичок та навичок безпечної життєдіяльності. На кінець дошкільного періоду життя в дитини мають бути сформовані базові якості особистості: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоставлення, самооцінка.
Дитина в соціумі	Передбачає: формування у дітей навичок соціально визнаної поведінки, вміння орієнтуватись у світі людських взаємин, готовності співпереживати та співчувати іншим. Завдяки спілкуванню з дорослими, як носіями суспільно-історичного досвіду людства, в дитини з'являються інтереси та вміння розуміти інших, долучатися до спільної діяльності з однолітками та дорослими, об'єднувати з ними свої зусилля для досягнення спільного результату, оцінювати власні можливості, поважати бажання та інтереси інших людей. Взаємодія з іншими людьми є своєрідним видом входження дитини в людський соціум, що вимагає умінь узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства
Дитина в природному довкіллі	Містить доступні дитині дошкільного віку уявлення про природу планети Земля та Всесвіт, розвиток емоційно-ціннісного та відповідального екологічного ставлення до природного довкілля. Природнича освіченість передбачає наявність уявлень дитини про живі організми і природне середовище, багатоманітність явищ природи, причинно-наслідкові зв'язки у природному довкіллі та взаємозв'язок природних умов, рослинного і тваринного світу, позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи. Ціннісне ставлення дитини до природи виявляється у її природододільній поведінці: виражене ставлення до рослин і тварин; готовність включатись у практичну діяльність, що пов'язана з природою; дотримання правил природокористування.
Мовлення дитини	Передбачає: засвоєння дитиною культури мовлення та спілкування, елементарних правил користування мовою у різних життєвих ситуаціях. Оволодіння мовою як засобом пізнання і способом специфічно людського спілкування є найвагомішим досягненням дошкільного дитинства. Мова виступає «каналом зв'язку» для одержання інформації з немовних сфер буття, засобом пізнання світу від конкретно-чуттєвого до понятійно-абстрактного. Мовленнєве виховання забезпечує духовно-емоційний розвиток дитини через органічний зв'язок із національним вихованням. Мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку складається із різних видів говоріння та слухання, під час якої формуються мовленнєві вміння і навички. Вивчення української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот передбачає залучення дітей інших національностей, які є громадянами України, до оволодіння українською мовою як державною на рівні вільного спілкування з іншими дітьми і дорослими, виховання інтересу та позитивного ставлення до української мови.
Дитина в світі культури	Передбачає: формування почуття краси в її різних проявах, ціннісного ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва, розвиток творчих здібностей, формування елементарних трудових, технологічних та художньо-продуктивних навичок, самостійності, культури та безпеки праці. Результатом оволодіння дитиною різними видами предметної та художньої діяльності є сформоване емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності, позитивна мотивація досягнень; здатність орієнтуватися в розмаїтті властивостей предметів, розуміти різні способи створення художніх образів, виявляти інтерес до об'єктів, явищ та форм художньо-продуктивної діяльності, а також оволодіння навичками практичної діяльності, культури споживання.
Гра дитини	Передбачає: розвиток у дітей творчих здібностей, самостійності, ініціативності, організованості в ігровій діяльності та формування у них стійкого інтересу до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому. Гра забезпечує задоволення ігрових уподобань кожної дитини, сприяє виникненню дружніх, партнерських стосунків та ігрових об'єднань за інтересами, спонукає до обміну думками, оцінювання себе й інших, заохочує до імпровізації, висловлювання власних оцінно-етичних суджень.

Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	Передбачає: сформованість доступних для дитини дошкільного віку уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів довколишнього світу. Показником сформованості цих уявлень є здатність дитини застосовувати отримані знання у практичній діяльності (ігрова, трудова, сенсорно-пізнавальна, математична тощо), оволодіння способами пізнання дійсності, розвиток у неї наочно-дієвого, наочно-образного, словесно-логічного мислення. Сенсорно-пізнавальна освітня лінія спрямована на інтеграцію змісту дошкільної освіти, формування у дітей пошуково-дослідницьких умінь, елементарних математичних уявлень, цілісної картини світу, компетентної поведінки в різних життєвих ситуаціях.
--	--

Набуття дитиною різних видів компетенцій відбувається в різних видах діяльності (ігровий — провідний для дітей дошкільного віку; руховий; природничий; предметний; образотворчий, музичний, театральний, літературний; сенсорно-пізнавальний і математичний; мовленнєвий; соціокультурний та інших) і вимагає практичного засвоєння дитиною системи знань про себе та довкілля, моральних цінностей, умінь доречно застосовувати набуту інформацію. Життєво компетентний дошкільник поводить себе самостійно і конструктивно в різних соціальних і життєвих ситуаціях.

Особистісно-оцінна компетенція

Обізнаність дитини з образом самої себе, своїм «Я», її місцем у системі людської життєдіяльності (у сім'ї, групі однолітків, соціально-комунікативному просторі, в різних видах діяльності). Здатність до самооцінки, довільної регуляції власної поведінки в різних життєвих ситуаціях, позитивного ставлення до власного внутрішнього світу (мотиви, ціннісні орієнтації, бажання і мрії, почуття тощо), оптимістичного світовідчуття щодо свого сьогодення і майбутнього

Соціально-комунікативна

Обізнаність із різними соціальними ролями людей (знайомі, незнайомі, свої, чужі, діти, дорослі, жінки, чоловіки, дівчатка, хлопчики, молоді, літні тощо); з елементарними соціальними та морально-етичними нормами міжособистісних взаємин; уміння дотримуватись їх під час спілкування. Здатність взаємодіяти з людьми, які її оточують: узгоджувати свої дії, поведінку з іншими; усвідомлювати своє місце в соціальному середовищі; позитивно сприймати себе. Вміння співпереживати, співчувати, допомагати іншим, обирати відповідні способи спілкування в різних життєвих ситуаціях

Природничо-екологічна

Обізнана з природним середовищем планети Земля та Всесвітом як цілісним організмом, у якому взаємодіють повітря, вода, ґрунт, рослини, тварини, люди, Сонце, Місяць тощо; усвідомлює їх значення для діяльності людини, для себе. Сприймає природу як цінність, виокремлює позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи, довільно регулює власну поведінку в природі.

Усвідомлює себе частиною великого світу природи; знає про залежність власного здоров'я, настрою, активності від стану природи, її розмаїття і краси; виявляє інтерес, бажання та посильні уміння щодо природоохоронних дій. Знає про необхідність дотримання людиною правил доцільного природокористування, чистоти природного довкілля, заощадливого використання природних багатств, використання води, електричної та теплової енергії в побуті; прикладає домірні зусилля зі збереження, догляду та захисту природного довкілля

Художньо-продуктивна

Сприймає мистецький твір з позиції краси, вирізняє його як естетичний. Виявляє себе емоційно сприйнятливим та естетично чуйним цінителем, слухачем, глядачем, виконавцем; емоційно-ціннісно ставиться до проявів естетичного в житті. Реалізує здатність насолоджуватись мистецтвом, пізнавати образну специфічність мистецтва і дотичну інформацію.

Переймає духовний потенціал мистецького твору у власний досвід, виховує в собі риси улюблених персонажів. Володіє комунікативними навичками спілкування з приводу змісту і краси твору, його засобів. Із задоволенням наслідую мистецькі зразки — образотворчі, музичні, танцювальні, театральні, літературні. Охоче інтегрує в творчих завданнях власні інтереси, уподобання, цінності, набутий мистецький досвід діяльності сприйняття і відтворення прекрасного (уміння, навички). Випромінює благополуччя під час мистецької творчої діяльності; має навички рефлексії стосовно власного мистецького досвіду; виявляє художню активність як складову особистісної культури

Ігрова

Обізнаність із різними видами іграшок; здатність їх використовувати в самостійних іграх; організовувати різні види ігор (рухливі, народні, ігри з правилами, сюжетно-рольові тощо) відповідно до їх структури (уявлювана ігрова ситуація, ігрова роль, ігрові правила); реалізовувати власні ігрові задуми; дотримуватись ігрового партнерства та рольових способів поведінки, норм та етикету спілкування у процесі гри

Математична

Виявляє інтерес до математичних понять, усвідомлює і запам'ятовує їх; розуміє відношення між числами і цифрами, склад числа з одиниць і двох менших (у межах 10); обізнана зі структурою арифметичної задачі; вміє розв'язувати задачі та приклади на додавання і віднімання в межах 10

Комунікативна

Комплексне застосування мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування, ініціативність спілкування, стриманість у спілкуванні; культура мовленнєвої комунікації.

Комунікативна компетенція передбачає сформованість усіх видів мовленнєвої компетенції

Результат освітньої роботи. Декоративне мистецтво

Має уявлення про декоративне мистецтво як вид мистецтва, розрізняє та емоційно-ціннісно ставиться до його основних видів (вишивка, писанкарство, декоративний розпис, народна лялька); їх характерні особливості та регіональні відмінності. Розуміє відмінності різновидів декоративного мистецтва: народне, ужиткове, авторське,

сучасне). Розуміє символіку українських орнаментів, специфіку кольорів. Має уявлення про світове декоративне мистецтво. Одержує радість, естетичну насолоду від виконання власних орнаментів, творчих робіт.

Шашки

Виявляє інтерес до гри в шашки. Орієнтується на шаховій дошці; усвідомлює і засвоює правила гри. Виявляє творчі здібності, цілеспрямованість, зібраність, самостійність, посидючість, гнучкість і логічність мислення, винахідливість, терпіння; повагу і толерантність до партнера; позитивно ставиться до успіхів інших дітей; спокійно реагує на свої невдачі у грі, вміє програвати, прагне самостійно досягти успіхів.

Розділ IV. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Завдання змістовних ліній Базового компонента дошкільної освіти реалізується через різні форми організації життєдіяльності дошкільників (відповідно до Листа Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 27.07.2010 №1.4/18-3082 «Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі»).

У освітньому процесі ЗДО передбачено використання різноманітних форм організації педагогічного процесу, зокрема заняття різних видів і типів, індивідуальна робота, пошукові ситуації, освітні ситуації, екскурсії, спостереження, організовані ігри тощо.

Основною формою організованої навчальної діяльності дітей дошкільного віку є заняття з різних розділів програми.

Види занять

За змістовими напрямками освітньої роботи:

- з фізичного розвитку (фізична культура, валеологічне виховання);
- з пізнавального розвитку (ознайомлення з соціумом, з природним довкіллям, логіко-математичний розвиток);
- з мовленнєвого розвитку (зв'язне мовлення, поповнення словника, граматична складова мовлення, граматики, в т.ч. підготовка руки до письма);
- з художньо-продуктивної діяльності (образотворча, літературна та музична діяльність).

За змістом:

- односпрямовані або предметні (з одного виду діяльності)
- різноспрямовані або міжпредметні (носять інтегрований або комплексний характер)

За дидактичними цілями розрізняють такі види занять:

- на повідомлення нової інформації, формування нових знань і умінь;
- на закріплення знань і раніше отриманих умінь, систематизацію накопиченого досвіду;
- мішані заняття, що поєднують повідомлення нових знань, формування нових умінь із повторенням, закріпленням, систематизацією і застосуванням набутих знань, умінь, навичок.

За способом організації дітей заняття бувають:

- фронтальні (загально-групові), що проводяться одразу з усією групою дітей;
- підгрупові, для яких дітей організують по 8-15 залежно від загальної кількості;
- індивідуально-підгрупові (індивідуально-групові), на яких діти об'єднані по 4-8 осіб;
- індивідуальні, що проводяться як з окремими дітьми (по 1), так і з маленькими підгрупами по 2-4.

За специфікою поєднання і використання методів, прийомів, засобів навчання виділяють такі види занять:

- комбіновані - певна комбінація наочних, словесних, практичних методів і прийомів, різних засобів навчання – вправ, ігор, іграшкової, предметної, ілюстративної наочності, літературних, музичних творів тощо;
- ігрові та сюжетно-ігрові - вирішується за допомогою спеціально підібраних ігор (дидактичних, рухливих, елементів ігор-театралізацій, драматизацій, конструкторсько-будівельних та інших) чи ігрових вправ;
- домінантні – заняття, у яких домінують певні засоби розвитку, навчання і виховання чи види діяльності.

Форма планування роботи з дітьми

При організації роботи ЗДО всі працівники керуються планом роботи закладу на навчальний рік, який розглядається на педагогічній раді та схвалюється нею, затверджується керівником закладу.

Планування у вікових групах та організація життєдіяльності здійснюється за режимними моментами відповідно до блочно-тематичного планування з урахуванням освітніх ліній, та базується на інтегрованому підході до організації життєдіяльності дітей, що забезпечує змістовну цілісність, системність, послідовність, ускладнення та повторення програмного матеріалу.

В освітньому процесі дошкільного навчального закладу використовуються такі основні форми організації дітей: спеціально організована навчальна діяльність (заняття), рухова, ігрова, художня, мовленнєво-комунікативна, природничо-пізнавальна, трудова, дослідницька та ін., індивідуальна робота, екскурсії, походи, свята та розваги, гуртки тощо. Вони можуть бути організовані фронтально, підгрупами, індивідуально залежно від віку дітей, педагогічної мети, матеріально-технічного забезпечення закладу, професійної майстерності педагога.

Вихователі планують роботу з дітьми використовуючи такі види планування: перспективне та календарне. Кожна група планує роботу з дітьми враховуючи їх вікові особливості та завдання програми.

Перспективний план розробляється на місяць наперед. В ньому зазначається:

- комплекси вправ ранкової гімнастики та гімнастики після денного сну;
- робота з батьками на місяць;
- теми тижнів;
- орієнтовний розподіл занять на тиждень;
- планування другої половини дня

Календарні плани складаються вихователями на наступний день (I чи II половину дня). У цих планах зазначаються:

- дата;

- тема тижня/дня;
- планування I та II половини дня за режимними моментами;
- мета діяльності;
- форми і методи роботи у поширеному вигляді до кожного виду діяльності.

Музичний керівник планує роботу за перспективно-календарним планом, в якому містяться дата, вид заняття, види музичної діяльності на занятті, етапи вивчення музичного репертуару. Плани складаються музичним керівником на тиждень вперед.

Планування роботи з батьками

Протягом навчального року в закладі діє перспективний план роботи з батьками для всіх вікових груп. План розглядається на педагогічній раді як додаток до річного плану та схвалюється до використання. Планом визначено форми роботи з батьками згідно з планом роботи ЗДО на навчальний рік.

Щомісяця у перспективному плані роботи вихователі зазначають форми роботи з батьками на вказаний місяць відповідно до циклограми роботи з батьками з річного плану. Таким чином плануючи роботу з батьками вихователі здійснюють її систематично та у повному обсязі.

Розділ V. УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Якісна освіта – це освіта, спрямована на формування нової життєво компетентної особистості, це освіта, яка враховує сутнісні індивідуальні характеристики кожної дитини, розкриває та розвиває її задатки й обдарування і на цій основі забезпечує максимальну реалізацію її потенціалу; це освіта, здатна до безперервної модернізації та інновацій, потенційно спроможна давати адекватні відповіді на виклики цивілізації; це освіта, яка забезпечує відповідність освітнього процесу та змісту освіти прийнятим Державним стандартам.

Головне завдання ЗДО «Журавлик» – забезпечити юне покоління якісною освітою, тобто виплекати активну, самодостатню, інноваційну особистість, здатну вчитися впродовж життя, орієнтуватися у новому швидкозмінному світі і бути конкурентоспроможною в ньому.

Навчальний рік у закладі починається 1 вересня і закінчується 31 травня наступного року, літній оздоровчий період – з 1 червня по 31 серпня. Загальна тривалість канікул, під час яких заняття з вихованцями не проводяться, складає 115 днів:

літні – 90 календарних днів з 1 червня по 31 серпня,
осінні – 5 календарних днів, останній тиждень жовтня,
зимові – 10 календарних днів з 1 січня по 10 січня,
весняні – 10 календарних днів з 1 квітня по 10 квітня.

У період канікул з дітьми проводиться фізкультурно-оздоровча, художньо-продуктивна діяльність.

У дошкільному навчальному закладі встановлено 5-денний навчальний тиждень. Заклад працює з 08.00. до 18.30.

Пріоритетними напрямками роботи є:

- створення розвивального життєвого простору, найсприятливішого для гармонійного і різнобічного розвитку, системного виховання і навчання дітей в дошкільний період;
- виховання мовної особистості, яка доречно, вільно і творчо використовує рідну мову та володіє усіма видами мовленнєвої діяльності й культурою мовлення.
- формування у дошкільників базових якостей для опанування елементарними економічними знаннями.
- розвивати моральні почуття, якості, навички поведінки і переконання у свідомості дітей дошкільного віку в системі національно-патріотичного виховання.
- забезпечувати наступність між дошкільним закладом та початковою школою для гармонійного входження дошкільників до шкільного життя.
- осучаснення та гуманізація педагогічного процесу на основі особистісно-орієнтованої моделі виховання і навчання, впровадження нових форм діяльності дошкільного навчального закладу в умовах модернізації дошкільної освіти;
- впровадження передових педагогічних ідей, новітніх освітніх технологій, що сприяють ефективному розвитку пізнавальних здібностей дошкільників в різних видах дитячої діяльності;
- формування основних компетенцій дошкільників за освітніми лініями «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина в природному довкіллі», «Дитина в світі культури», «Гра дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини»;
- охорона життя і здоров'я дітей, оновлення та удосконалення форм, змісту, методів фізкультурно-оздоровчої роботи і шляхів формування у дошкільників ціннісного ставлення до власного здоров'я;
- оновлення стратегії і тактики взаємодії педагогів з батьками.

5.1 . КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1.1. Якісний склад педагогічних кадрів дошкільного закладу

№п/п	П.І.Б.	Дата народження	Посада	Освіта	Спеціальність за дипломом	Стаж роботи
1	Павлик Г.П.	15.01.1985	Директор	Вища педагогічна	Вчитель історії Вихователь.	12
2	Гамкало М.Р.	22.12. 1955	вихователь	Сер.спец педагогічна	вихователь	47
3	Лищишин Л.С.	18.06.1959	вихователь	Сер.спец педагогічна	вихователь	34
4	Лецишин М.Я.	03.02.1988	вихователь	Вища педагогічна	Вчитель укр.мови, вихователь	12
5	Максимів О.Ф.	10.11.1985	вихователь	вища педагогічна	Вчитель історії	12

6	Каніцька Г.В.	20.09.1990	вихователь	педагогічна	вихователь	1
7	Мись М.М.	22.05.2001	Асистент вихователя	вища педагогічна	Вчитель Історії	
8	Рудкевич І.М.	07.03.1970	Муз.кер	Середня спеціальна	Викладач музичної школи, концертмейстер	30

5.2. Предметно-просторове розвивальне середовище.

Створюючи розвивальний простір у дошкільному закладі, дотримуємось Інструктивно-методичних рекомендацій МОН України від 02.07.2019 №1/9-419 «Щодо організації діяльності закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти у 2021/2022 навчальному році», зокрема таких, як: безпечність, урахування закономірностей розвитку дітей, раціональність, динамічність, активність, комфортність кожної дитини, позитивне емоційне навантаження.

Однією з основних умов створення в дошкільних навчальних закладах розвивального довкілля для дітей дошкільного віку є опора на особистісно орієнтовану модель взаємодії між педагогом і дітьми. Це означає, що пріоритетною метою виховання є формування гармонійної та всебічно розвиненої особистості. Завдання педагога полягає у забезпеченні інтересів дитини у задоволенні її природних нахилів і потреб. У своїй діяльності педагоги керуються положенням: «Не поруч, не над, а разом».

Розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують різнобічний розвиток дітей; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності. Створення в дошкільному закладі повноцінного розвивального середовища та забезпечення відповідної позиції вихователя в організації діяльності дітей – провідний засіб реалізації завдань сучасного реформування освіти. Адже правильно організоване розвивальне середовище сприяє соціалізації дитини, впливає на всі аспекти її розвитку.

В групових приміщеннях створенні спеціальні осередки.

- природознавчий;
- духовний
- ігрової діяльності;
- образотворчої діяльності;
- музичний;
- художнього слова;
- народознавства;
- розвивального навчання;
- спортивний;
- відпочинку та усамітнення;

ЗДО сьогодні є ідеальним полем для розгортання особистісно-орієнтованих технологій, оскільки, на відміну від школи, не орієнтований на жорстко фіксований результат, отже, за суттю, покликаний бути розвивальним та охоронним із погляду фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я дитини.

Розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують різнобічний розвиток дітей; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності. Створення в дошкільному закладі повноцінного розвивального середовища та забезпечення відповідної позиції вихователя в організації діяльності дітей – провідний засіб реалізації завдань сучасного реформування освіти. Адже правильно організоване розвивальне середовище сприяє соціалізації дитини, впливає на всі аспекти її розвитку.

Розвивальне середовище – комплекс психолого-педагогічних, матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних, естетичних умов, що забезпечують організацію життя дітей у дошкільному закладі. «В цілому розвивальне середовище можна представити у вигляді круга, в центрі якого розташоване «Я» (мій простір, середовище мого внутрішнього життя) і який поділено на сегменти – предметно-ігрове, природне та соціальне середовище», – зазначає О.Кононко.

Обов'язковою умовою забезпечення ефективного розвитку дитини є створення розвивального середовища в єдності всіх його складників, а саме: природного; предметно-ігрового; соціального; власного «Я» дитини, тобто організоване відповідно до програми розвитку дитини дошкільного віку "Українське дошкілля".

Природне розвивальне середовище сприяє виникненню у дошкільника інтересу та елементарних уявлень про об'єкти, явища природи, розкриває причинно-наслідкові зв'язки та взаємозалежність природного довкілля і людини як його частини, формує природодоцільну поведінку малюків.

Для створення оптимального розвивального простору підібрано різне обладнання (ігрове, навчальне, спортивне тощо), продумано його оптимальне розміщення. Розвивальний простір створюється не для зручності педагога, а для того, щоб дитина могла вільно, відповідно до своїх смаків і настрою, обирати той чи інший осередок.

Для кожного вікового періоду предметно-ігрове середовище особливе.

Облаштування розвивального середовища для дітей раннього віку в дошкільному закладі починається з роздягальні. Усі значущі для дітей фрагменти інтер'єру групової кімнати розміщуються на рівні зросту малят, щоб вони могли їх краще роздивитися і їм було легше діставати все, що може знадобитися для виконання тих чи інших дій.

У дітей середнього дошкільного віку росте потреба в русі, тому в групі виділено місце для спортивного куточка. В кімнаті створено доріжку руху, де за допомогою модулів, картинок та знаків визначено, які рухи повинні виконувати діти (ходьба, повзання, лазіння, подолання перешкод тощо).

Середній вік – розквіт сюжетно-рольової гри. Діти цього віку вже використовують предмети-замінники, символи, які дозволяють вийти за рамки реальної предметної дії та відтворити загальний задум у скороченій ігровій формі (наприклад, ляльку годувати не з чашки, а з кубика, уявляючи його чашкою). Ця особливість відіграє важливу роль в інтелектуальному розвитку дитини, отже, бажано замість реальних предметів якомога більше пропонувати предметів-замінників. Враховуючи, що в середньому дошкільному віці інтерес проявляється до мови, ігрове середовище наповнено дидактичними іграми. В наявності різноманітний матеріал для будівельних та конструктивних ігор.

У старших вікових групах застосовується різний матеріал, який сприяє оволодінню читанням, математикою: друковані літери, слова, таблиці, книжки з великим шрифтом, посібники з цифрами, настільно-друковані ігри з цифрами та літерами, ребуси, головоломки. Так само використовують матеріали, що стимулюють розвиток пізнавальної активності дітей – дитячі енциклопедії, ілюстровані видання про тваринний та рослинний світ, дитячі журнали, альбоми. Виділено місце для дидактичних ігор математичного змісту, причому таких, де б діти могли виявляти самостійність у виборі матеріалу.

В групах в наявності ігрове та навчально-дидактичне обладнання: для ігрової діяльності – іграшки, ігрове обладнання, настільні ігри, конструкторсько-будівельні іграшки.

Для рухової діяльності є фізкультурне обладнання, фізкультурний інвентар ігрове обладнання для розвитку рухів і рухової активності

Для образотворчої діяльності є дидактичне приладдя, інвентар, картини, репродукції.

Для музичної діяльності є ноутбук, акордеон, клавіша (власність музкерівника)

Для театральної і літературної діяльності є ілюстровані літературні видання для дітей, саморобні маски, над театральними іграшками починаємо працювати цього року.

Для трудової діяльності є інвентар, приладдя, яке використовують в господарсько-побутовій праці і праці в природі. Проте немає в наявності технічні засоби для різних форм роботи..

Отже, розвивальне середовище забезпечує розвиток творчих компонентів мислення дітей, надає можливість вільно маніпулювати об'єктами, конструювати різні моделі бачення світу, виконувати творчі завдання.

5.3. Партнерська взаємодія.

Професійна діяльність вихователя неможлива без ефективного педагогічного спілкування, покликаного максимально сприяти психічному розвитку дітей.

Педагогічне спілкування - система взаємодії педагога з дітьми з метою здійснення на них виховного впливу, формування педагогічно доцільних взаємин, створення сприятливого для їхнього психічного розвитку мікроклімату.

Для забезпечення ефективного педагогічного спілкування вихователю потрібно знати, чого чекають від спілкування з ним вихованці, враховувати їхню потребу у спілкуванні з дорослими, розвивати її. Педагогічно правильне спілкування з дітьми у "зоні найближчого розвитку" суттєво сприяє реалізації їхніх потенційних можливостей, готує до нових складніших видів діяльності. Форма і зміст його обумовлюються завданнями, які педагог намагається розв'язати у роботі з дошкільниками.

Ефективність педагогічного спілкування також залежить від умінь вихователя враховувати вікові та індивідуальні особливості дітей: з найменшими він частіше виявляє особливу теплоту, використовує ласкаві форми звертання, до яких вони звикли у сім'ї; зі старшими йому потрібні не лише чуйність і зацікавленість, а й уміння пожартувати, а за необхідності - вдатися до категоричності. Позначаються на спілкуванні педагога інтереси, нахили, стать дітей, особливості їхнього сімейного мікросередовища.

У процесі взаємодії з дітьми педагоги використовують:

а) прямий педагогічний вплив, який безпосередньо звернений на вихованців, стосується їхньої поведінки, взаємин: пояснення, вказівки, заохочення, покарання тощо;

б) непрямий педагогічний вплив, який здійснюється через інших осіб, відповідну організацію спільної діяльності. Педагог не створює жодних перешкод, не дає вказівок, але так змінює умови, що діти особисто вибирають бажану для них форму діяльності.

Найефективнішим у роботі з дошкільниками, особливо молодшого і середнього віку, є непрямий вплив, для здійснення якого вихователь використовує гру, ігрове спілкування. Завдяки цьому він без натиску, моралізування спрямовує діяльність дітей, їхній розвиток, регулює взаємини, вирішує конфлікти. Для цього можуть бути використані казки, вірші, приказки, малюнки, іграшки тощо.

Правильно організоване педагогічне спілкування створює найсприятливіші умови для розвитку творчої активності дошкільників. Щодо цього особливим потенціалом наділене особистісно-ділове спілкування, яке задовольняє потреби у співробітництві, співпереживанні, взаєморозумінні, сприяє створенню атмосфери співтворчості. Його ефективність підвищується раціональним вибором стилю педагогічного спілкування (найширші можливості для педагога і дитини створює демократичний стиль).

Оптимальне педагогічне спілкування є запорукою максимального використання особистісного потенціалу, професійних умінь, навичок, здібностей вихователя. Значною мірою це залежить і від психологічного клімату у колективі дошкільного закладу.

Розділ VI. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСОВУВАНИХ У НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти у нашому закладі визначено зміст і структуру освітнього процесу за інваріантною складовою.

Інваріантна складова змісту дошкільної освіти сформована на державному рівні і є обов'язковою. Інваріантну частину змісту освіти систематизовано відповідно до Базового компонента дошкільної освіти за освітніми лініями: «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина в природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Гра

дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини». У закладі забезпечується неперервність змісту освітніх ліній, а також наступність дошкільної та початкової ланок. Виключення з інваріантної частини будь-якої з освітніх ліній порушує цілісність розвитку дитини на рівні дошкільної освіти і наступність її в початковій школі.

Організація життєдіяльності дітей з урахуванням освітніх ліній, що включені до інваріантної дає змогу забезпечити належний рівень соціально-особистісного розвитку дітей дошкільного віку в структурі неперервної освіти.

Дотримання змісту, взаємозв'язку та логічної послідовності реалізації освітніх ліній Базового компоненту забезпечується та відображається у плануванні педагогів закладу.

Розділ VII. ПОКАЗНИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.

7.1. ПОКАЗНИКИ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (4 РІК ЖИТТЯ) ЗА ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ДИТИНИ «УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ»

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ОСОБИСТІСТЬ ДИТИНИ»

Здоров'я та фізичний розвиток

- Має уявлення про свій організм, різні частини тіла, розуміє, чому треба виконувати фізичні вправи, загартовуватися, дотримуватися норм особистої гігієни
- Охоче займається фізичними вправами, із задоволенням бере участь у різних організаційних формах роботи з фізичного виховання
- Володіє технікою виконання рухів, прагне виконувати рухові дії правильно і гарно
- Вільно ходить і бігає, природно координуючи рухи рук і ніг, не човгає ногами, не опускає голови; володіє різними видами ходьби та бігу
- Стрибає, енергійно відштовхуючись обома ногами і м'яко приземляючись
- Виконує різноманітні вправи в повзанні й лазінні, вміє зберігати рівновагу, кидати й прокочувати предмети, ловити м'яч кистями рук, не притискаючи його до грудей
- Катається на санчатах, велосипеді, плаває

Здоров'я та хвороби

- Розрізняє людей за статтю, віком, а також здорову людину від хворої (за зовнішнім виглядом, самопочуттям)
- Усвідомлює, що людина народжується, проходить різні етапи життєвого циклу
- Називає і відрізняє основні групи їжі – овочі, фрукти, каші; знає їх роль у забезпеченні здоров'я
- Орієнтується в ознаках спраги і голоду, вміє їх ідентифікувати
- Розуміє важливу роль питної води
- Усвідомлює основні вимоги до режиму та гігієни харчування, дотримує правил культурної поведінки за столом
- Володіє вміннями і навичками особистої гігієни, вміє доглядати за порожниною рота; самостійно мити руки і обличчя, користуватися милом, рушником, носовичком, причісуватися
- Розуміє вплив розпорядку дня на здоров'я
- Розуміє, що стан погоди впливає на настрій
- Усвідомлює, що потрібно негативно ставитися до шкідливих звичок і намагатися уникати їх
- Розуміє оздоровчі функції національних страв

Безпека життєдіяльності

- Знає про небезпеку, яку можуть становити для людини гострі, ріжучі, дрібні предмети, ліки, хімічні речовини
- Знає елементарні правила пожежної безпеки
- Знає елементарні правила поведінки на дорозі, має уявлення про дію світлофора, призначення пішохідного переходу
- Орієнтується у правилах поведінки з незнайомцями
- Знає правила поведінки біля водойми у літній і зимово-весняний періоди
- Має елементарні знання про правила поведінки з домашніми тваринами та правила безпеки під час спілкування з ними
- має уявлення про отруйні гриби і ягоди

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Формування основ духовно-моральних якостей

- Знає та називає членів сім'ї, родини
- Розуміє значення добрих взаємин і порядку
- виявляє активність та ініціативу у спілкуванні з довозишніми, охоче включається в спільну діяльність
- уміє спокійно гратися поруч із дітьми, вступає в спілкування з приводу іграшок, ігрових дій

- Має друзів, до яких проявляє особливу прихильність; ставиться приязно до однолітків
- Поводиться за столом відповідно до норм культурної поведінки
- Надає допомогу, вміє проявити співчуття за своєю ініціативою
- Дотримується простих правил поведінки на вулиці, у громадських місцях
- Відчуває межу припустимої поведінки, належну дистанцію у взаєминах з різними людьми
- Використовує загальноприйняті форми вітання, звертання, прощання, подяки
- Бережливо ставиться до іграшок, книг, свого одягу
- Розрізняє добрі і погані вчинки, може оцінити вчинок
- Має елементарне почуття гумору

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Ознайомлення з природою

- Розуміє, що сонце знаходиться на небі, воно світить, зігріває все навкруги, несе тепло до землі рослинам, тваринам і людині
- Визначає властивості води, снігу, льоду
- Відрізняє пісок від глини і визначає їх властивості
- Розрізняє і класифікує дерева, овочі, фрукти, квіти, трав'янисті рослини
- Встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки, пов'язані з сезонними змінами
- Називає пори року і визначає їх характерні ознаки
- Визначає стан погоди (іде дощ, сніг; дме вітер, світить сонце тощо)
- Визначає стан неба у різну погоду
- Милується природою рідного краю, бережно ставиться до її об'єктів
- Знає будову рослин
- Цікавиться природою свого регіону (рослини, тварини)
- Називає свійських і диких тварин, птахів та умови їх існування
- Намагається дотримувати правил поведінки у природному довкіллі: не рве квітів, не руйнує мурашників, не ловить метеликів, не завдає шкоди жукам
- Доглядає за рослинами і тваринами
- Усвідомлює, що життя і здоров'я залежить від довкілля
- Цікавиться світом навколишнього простору, радіє красі зоряного неба

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»

Предметний світ

- Дотримується правил співжиття в колективі, проявляє при цьому чемність, толерантність
- Прагне підтримувати порядок і затишок у житловому приміщенні, вдома та у дитячому садку, дбайливо ставиться до предметів побуту й іграшок, свого одягу та взуття
- Прагне висловлювати елементарні адекватні судження про свої досягнення
- Зацікавлено ставиться до предметного довкілля, доречно застосовує отримані раніше знання
- Називає предмети домашнього побуту і вжитку, знає їх застосування
- За допомогою дорослого обстежує предмети, визначає їх зовнішні ознаки, застосовуючи різні аналізатори

Предметно-практична діяльність

- виявляє позитивне ставлення до трудових завдань
- Роздягається та одягається у певній послідовності
- Зашнуровує черевики за допомогою дорослих
- Розчісує волосся, користуючись індивідуальним гребінцем
- Миє руки, користується рушником
- Старається їсти акуратно
- Підтримує порядок у груповій кімнаті (після гри кладе іграшки на відведене місце, витирає пил зі стола, стелажів)
- Допомагає вихователю у підготовці до занять, розкладаючи матеріал, а після заняття – збирає його
- Допомагає помічникові вихователя накривати на стіл
- Прибирає на ігровому майданчику
- Доглядає за квітами та мешканцями куточка живої природи
- Садить і доглядає за висіяними горохом, квасолею, квітами, висадженою цибулею
- Збирає врожай зі свого городу
- Взимку підгодовує пташок

Світ мистецтва

- Розуміє зміст картин, упізнає персонажів розповідає про них
- Помічає гарне у творах образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва
- Впізнає та запам'ятовує невеликі музичні твори різних жанрів, емоційно відгукується на зміст музичних творів
- Виявляє інтерес до театралізованої діяльності; має елементарні знання про театр
- Знає, що є різні види театру (ляльковий, пальчиковий, тіньовий тощо)

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність

- уміє користуватися матеріалами та інструментами для художньо-трудових дій
- Свідомо ставиться до образотворення, планує свої дії, обговорює кінцевий результат, виправляє помилки
- Бережно ставиться до своїх виробів
- У спільній роботі узгоджує свої дії з діями інших
- Має найпростіші уявлення про види образотворчого мистецтва

- Знає назву матеріалів та інструментів для художньо-творчої роботи
- Може сформулювати мету власної діяльності
- Під час роботи коментує власні дії, може спрогнозувати результат

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність (конструктивна діяльність)

- уміє розрізняти деталі будівельного матеріалу
- Створює елементарні споруди шляхом комбінування знайомих форм, розташовує їх залежно від стійкості деталей на площині
- Зводить різноманітні будівлі для обслуговування та реалізації ігрових задумів
- Має елементарні уявлення про властивості паперу, працює з пазлами, складає картинки за сюжетом знайомої казки
- Працює з рухомим конструктором, вміє визначати основні деталі
- Створює споруди з піску, снігу, виокремлюючи деталі

Музична діяльність

- Під час слухання музичних творів орієнтується в характері мелодії, настрої
- Розрізняє контрастну динаміку звучання, тембр музичних іграшок та інструментів
- Співає нескладні пісні, володіючи навичками розподілу дихання
- Намагається співати злагоджено, протяжно
- Рухається правильно, відображаючи ритм і темп музики
- Виконує рухи з атрибутами та образні рухи
- Танцює, виконуючи танцювальні рухи: «пружинка», притупування однією та обома ногами, плескання в долоні, кружляння по одному та парами, «веселі ручки»
- виявляє фантазію під час виконання танцювальних рухів
- Бере участь у музичній грі-драматизації на тему українських народних пісень, ігор
- Охоче водить хороводи

Театралізована діяльність

- Намагається в рухах передати прості образно-виразні дії того чи іншого персонажа, повторює ці рухи з іграшками
- Дає змогу іншим дітям зіграти свою роль
- Висловлює власні судження щодо поведінки героя
- Під час передачі образу використовує засоби інтонаційної виразності

Літературна діяльність

- Розуміє, емоційно сприймає та розповідає українські народні казки, пісеньки, забавлянки, оповідання
- Відтворює окремі фрази, частини художнього тексту за допомогою навідних запитань педагога
- Помічає особливості казки: звороти, повтори
- Розуміє та виразно читає поетичні твори
- Передає ритму вірша, ритм народної забавлянки
- Передає емоційну виразність окремих речень під час вивчення вірша напам'ять
- Переказує добре знайомі художні твори за допомогою навідних запитань та підказувань
- Передає речення в питальній інтонації
- Відтворює рухи, жести героїв за текстом літературного твору
- Розглядає ілюстрації, пригадуючи зміст художнього твору
- дотримується правил користування книгою (не рве сторінок, бере книжку чистими руками, не малює по сторінках книги)

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ГРА ДИТИНИ»

Гра як провідна діяльність, формування особистості у грі

- виявляє активність у різних видах ігрової діяльності з однолітками та дорослими
- У спільних іграх дотримує правил моральних норм поведінки
- Враховує смаки та вподобання однолітків щодо вибору виду ігрової діяльності, атрибутів, сюжету, місця гри
- Намагається не конфліктувати
- Намагається утримуватися від суперництва в ігровій діяльності, пропонує свою допомогу
- Відчуває гордість за свої досягнення, радіє власній кмітливості та вмінням
- Відрізняє ігрову діяльність від інших видів діяльності
- Знає, що існують різні види ігор
- Використовує за призначенням атрибути до ігор
- уперше проявляє спроби враховувати властивості предметів під час використання їх у грі
- виявляє зацікавленість спільною грою
- Цікавиться своєю роллю у грі
- Передає в іграх свої враження від спілкування з довір'ям
- Передає в іграх види діяльності та взаємини дорослих

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ»

Сенсорні еталони, елементарні математичні уявлення

- Лічить предмети в межах 5, вживаючи числівники
- Порівнює контрастні за кількістю множини предметів (один – багато)
- Визначає період доби на основі спостереження за природними ознаками (сонце встає – ранок, сонце високо над головою – день тощо)
- Розрізняє і називає геометричні фігури: площинні – квадрат, круг, трикутник; об'ємні – куля, куб

- Порівнює та добирає контрастні за величиною предмети
- Класифікує предмети за однією ознакою
- Володіє прийомами порівняння множин за кількістю, способом накладання та прикладання елементів однієї множини до елементів іншої

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «МОВЛЕННЯ ДИТИНИ»

Звукова культура мовлення

- Чітко і правильно вимовляє голосні та приголосні звуки, крім [р]; володіє правильною вимовою шиплячих [ш], [ж],[ч]
- Володіє розповідною, питальною, окличною інтонаціями
- Промовляє слова в різному темпі та з різною силою голосу

Словникова робота

- Розуміє й активно вживає слова всіх частин мови
- Вживає узагальнювальні слова
- Правильно вживає синоніми, антоніми

Граматична правильність мовлення

- Оволодіває основними граматичними формами (рід, число, відмінок), правильно вживає рід і число іменників
- Утворює нові слова за допомогою префіксів за-, з-, на-, суфіксів, що виражають зменшеність та збільшеність предмета, емоційну оцінку нестимості
- Добирає однокореневі слова
- Використовує у мовленні складні іменники зі з'єднувальною голосною (зокрема, снігопад) та інші складні слова
- Правильно вживає теперішній, минулий і майбутній час дієслів
- Вживає ступені порівняння прикметників
- У мовленні використовує займенники
- Узгоджує іменники з прикметниками в роді та числі
- Будує прості, поширені речення з прийменниками, сполучниками, однорідними членами речення, з прямою мовою

Зв'язне мовлення

- Відповідає на запитання за змістом сюжетних та предметних картинок, художніх текстів, театральних вистав
- Разом із дорослим складає описові розповіді (3-4 речення) про іграшки, предмети, зображення на картинках
- Переказує за допомогою запитань добре знайомі казки
- Використовує в мовленні образні вирази (з текстів забавлянок, казок), звуконаслідувальні слова, фразеологічні звороти, приказки

Мовленнєвий етикет

- Активно вживає слова ввічливості: вітання, прощання, вибачення, подяки
- Вислуховує співрозмовника
- Говорить спокійним голосом
- Вітається, називаючи ім'я дитини, ім'я та по батькові дорослого
- Не втручається в розмову дорослих

Підготовки руки дитини до письма

- Виконує вправи пальчикової гімнастики
- Ліпить (глина, пластилін, тісто), малює, аплікує
- Грається піском, природним матеріалом (камінці, палички, горіхи тощо) та предметами домашнього вжитку (корки від пластикових пляшок, мотузки, прищіпки)
- Викладає візерунки з мозаїки, нескладні зображення з лічильних паличок
- Викладає зображення за допомогою пазлів
- Стискає і розтискає гумові іграшки
- Застібає (розстібає) ґудзики, кнопки різної величини на спеціально виготовлених посібниках та на одязі

7.2. ПОКАЗНИКИ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СЕРЕДЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (5 РІК ЖИТТЯ) ЗА ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ДИТИНИ «УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ»

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ОСОБИСТІСТЬ ДИТИНИ»

Здоров'я та фізичний розвиток

- Дотримує норм особистої гігієни, культури поведінки за столом
- Розуміє необхідність гартування, із задоволенням бере участь у гартувальних процедурах, має потребу в активній руховій діяльності
- Виявляє інтерес до результатів рухової діяльності; може добре тримати рівновагу, стежити за положенням свого тіла під час виконання різноманітних вправ
- Уміє ходити з вільними, природними рухами рук, тримаючись прямо; бігає легко, ритмічно, володіє різними видами ходьби та бігу
- Упевнено стрибає з місця, відштовхуючись обома ногами й змахуючи руками
- Вміє лазити по гімнастичній стінці довільним способом, не пропускаючи щаблів
- Уміє ловити м'яч кистями рук; проявляє влучність у киданні м'яча у ціль

- Дотримує певних інтервалів під час руху в різних видах шикуння, добре орієнтується в просторі
- Виявляє інтерес до вправ з елементами спорту, самостійно з'їжджає на санчатах із гірки, їздить на триколісному й двоколісному велосипедах, плаває, проявляє витримку та наполегливість

Здоров'я та хвороби

- Називає основні частини тіла людини, функції деяких органів
- Розуміє значення руху в оздоровленні людини
- Виконує гартувальні процедури та розуміє їх значення для здоров'я
- Розуміє, що брудна вода – загроза для здоров'я, знає цілющі властивості води
- Виконує гігієнічні процедури
- Доглядає за чистотою свого тіла
- Має практичні навички використання природних чинників в оздоровленні
- Знає основні правила захисту від інфекційних хвороб, надання першої допомоги хворій людині
- Розуміє, що шкідливі звички впливають на здоров'я, намагається їх позбутися
- Має знання про оздоровчі аспекти побуту українського народу
- Розуміє потребу користування індивідуальними предметами гігієни
- Розуміє необхідність дотримання режиму дня для здоров'я людини
- Усвідомлює вплив санітарного стану приміщення на здоров'я людини
- Має навички культури поведінки за столом та гігієни харчування
- Відрізняє корисні рослини від шкідливих та отруйних
- Підтримує добрі взаємини з дітьми та дорослими;

Безпека життєдіяльності

- Розуміє причини виникнення пожежі,
- Має поняття про різні види переходів, дорожні знаки для пішоходів, правила поведінки у транспорті та біля дороги
- Дотримує правил поведінки з незнайомими
- Розуміє небезпеку від користування гострими, ріжучими та вибухонебезпечними предметами, небезпеку самостійного користування ліками і термометром, електроприладами
- Уміє налагоджувати стосунки в мікрогрупі, проявляти товариськість
- Вміє дружити та уникати сварок
- Знає отруйні гриби, ягоди, рослини
- Знає про температурні травми та запобіжні заходи
- Знає про те, як треба поводитися з чужими та домашніми тваринами
- Вміє поводитися на водоймі у різні пори року
- Уникає гарячих предметів
- Знає, що не можна на морозі доторкатися до металу
- Усвідомлює, що в зимовий період небезпечно ходити під дахами та балконами, з яких звисають бурульки
- Розрізняє стиглі та нестиглі плоди, ягоди; знає, що вживати їх небезпечно для здоров'я
- Розуміє, що вживання сумнівних ягід, плодів, рослин може спричинити отруєння

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Формування основ духовно-моральних якостей

- Прагне позитивних форм поведінки, уважна до оцінок дорослих
- Дотримує елементарних правил культури спілкування з дорослими й однолітками
- Намагається оцінити дії та вчинки інших людей з позиції відомих правил та оцінок
- Вміє поради за однолітків; звертаючись до них, проявляє вміння зрозуміти їх, допомогти їм
- Проявляє посильну турботу про літніх людей
- Прагне виконувати трудові доручення дорослих, діяти разом із ними
- Володіє необхідними культурно-гігієнічними навичками
- Вміє культурно поводитися у громадських місцях

Основи правової культури

- Знає, що для життя людини потрібні їжа, вода. Відрізняє корисну їжу від шкідливої
- Знає про різні види відпочинку і бере активну участь у його проведенні
- Знає, що немає більшої цінності, ніж здоров'я
- Проявляє ввічливість, культуру поведінки у спілкуванні з дорослими й однолітками
- Поважає право на ім'я інших, не дає товаришам прізвиськ
- Знає, сім'я – основа життя людини, об'єднує найрідніших людей і складається з батьків і дітей
- Має елементарні уявлення про права та обов'язки дитини; пояснює їх відмінність
- Знає, що має право на щасливе життя, обов'язок держави захищати її
- Знає, що кожна людина має ім'я, яке вказує на належність до певної статі
- Називає своє місце в родині з різних позицій: онук (онучка), син (дочка), брат (сестра)
- Знає свою повну адресу
- Знає, що на планеті живе багато людей із різними відмінностями, які розмовляють різними мовами, але їх усіх треба поважати
- Проявляє інтерес до навчання
- Відображає права й обов'язки у сюжетах казок, іграх
- Пояснює своє місце та обов'язки в родині
- Вміє малювати дерево родоводу, зображувати дорослих і дітей, їхню кількість за допомогою символів

- Знає, що лише завдяки спільним зусиллям можна підтримувати порядок в оселі, в дошкільному навчальному закладі
- Знає назви трудових дій, пов'язаних із певним трудовим процесом
- Старанно виконує обов'язки чергових у їдальні, на занятті, в куточку живої природи

Народознавство

- Володіє елементарними трудовими навиками, бережно ставиться до результатів людської праці
- Дотримує норм культури спілкування, поважає інших, турбується про них, проявляє привітність та гостинність, пошану до старших
- Дотримується родинних звичаїв і традицій під час святкування свят
- Має загальні уявлення про культуру українського народу, про звичаї та традиції, про споконвічне прагнення українців до краси
- Емоційно сприймає народну іграшку, традиційний одяг, вироби народних майстрів
- Розуміє, що Україна є Батьківщиною, що в українців є своя мова, звичаї та традиції, календарно-обрядові свята. Виявляє стійкий інтерес до історії рідної землі
- Має уявлення про житло, предмети народного декоративно-ужиткового мистецтва, їх використання в повсякденному житті, народну іграшку, вишивку, український національний одяг, сім'ю та сімейні традиції в Україні та в Західному регіоні
- Милується виробами народного декоративно-ужиткового мистецтва, охоче слухає різноманітні народні пісні, дивиться і емоційно сприймає виконання хореограф. композицій у виконанні дорослих і дітей
- Бере участь у дійствах календарно-обрядових свят
- Проявляє ініціативу, відтворює кращі зразки народного фольклору та речей народно-ужиткового мистецтва

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Ознайомлення з природою

- Визначає зміни в природному довкіллі і знає, що ці зміни залежать від обертання Землі навколо Сонця
- Розрізняє пори року
- Визначає стан погоди (дощ, сніг), стан повітря (холодне, тепле, гаряче); знає, якою є погода у Західному регіоні у весняно-літній та осінньо-зимовий період
- Усвідомлює, як утворюється вітер (рухається повітря); як утворюється лід (замерзає вода)
- Визначає властивості піску, глини, землі; основні ознаки води (на дотик, за смаком, кольором), вода – це рідина; дощ і калюжі – це вода
- Називає пори року і визначає зміни в рослинному і тваринному світі
- Класифікує об'єкти: дерева, кущі, квіти, овочі, фрукти, птахи, комахи, тварини та називає їх, зокрема ті, що найпоширеніші у Західному регіоні
- Розпізнає диких і свійських тварин, знає їхні особливості, спосіб пересування та називає тих, які є у регіоні
- Розуміє, що бджоли роблять мед із нектару квітів; бджіл розводять на пасіках, мухи і комарі – корм жаб, ящірок, ластівок
- Називає кімнатні рослини (бегонія, герань, лілія амазонська, колеус, бальзамін тощо), знає основні правила догляду за ними
- Називає рослини і тварин, занесених до Червоної книги України (рослини – анемона, пролісок, фіалка тощо; тварини – їжак, білка, лось тощо), і тих, які є у Карпатському заповіднику
- Доглядає за квітами в куточку природи, рослинами на грядці; прополює їх, підживлює, висаджує
- Веде довготривалі спостереження, доглядає за рослинами і тваринами
- Розуміє, що в довкіллі немає ані корисних, ані шкідливих тварин – усі однаково важливі
- Бачить красу рідної землі, бережно ставиться до об'єктів природи
- Дотримує правил поведінки на природі, в зонах відпочинку
- Цікавиться зоряним небом і планетами Сонячної системи, їх особливостями

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»

Предметний світ

- Самостійно займається певною діяльністю, прагне підтримувати порядок і затишок у домі
- Шанобливо ставиться до рідного краю, до людей, їхнього минулого
- Знає, що разом із родиною живе в Україні; впізнає державну символіку (Прапор, Гімн, Герб), любить Батьківщину
- Знає назву міста (села), в якому проживає, його визначні місця
- Називає предмети побуту, коротко характеризує їх
- Розповідає про свої враження від побаченого

Предметно-практична діяльність

- Вміє самостійно одягатися, роздягатися, взуватися, роззуватися; доглядати за своїм одягом і речами
- Самостійно вмивається, стежить за своєю зачіскою, користується носовичком
- Сумлінно виконує обов'язки чергового в їдальні та під час підготовки до занять
- Підтримує порядок у груповій кімнаті: в куточку іграшок, книги
- Прибирає майданчик від опалого листя, сміття
- Стежить за чистотою піску в пісочниці, перекопує пісок
- Миє виносні іграшки, пере ляльковий одяг
- Працює в куточку природи (підливає рослини, розпушує землю, витирає листя кімнатних рослин, годує мешканців куточка, миє годівниці); на городі (сіє насіння рослин, висаджує розсаду, підливає їх, збирає врожай)

- Допомагає дорослому міняти воду в акваріумі, пересаджувати рослини
- Дбає про осілих птахів (разом з дорослими)

Основи економічної культури

- Оперує нескладними економічними поняттями: «товари», «послуги», «гроші», «торгівля», «покупка», «споживач»
- Знає про ощадливе використання світла, води, газу
- Визначає першочергові потреби сім'ї, розуміє, що часом необхідно відмовитися від бажання придбати якусь річ
- Знає, що таке товар, як його можна придбати
- Знає різноманітні торгові заклади й товари, що їх вони продають
- Знає, що речі, які викидають, проходять вторинну переробку
- Знає, що сміття потрібно сортувати і викидати у різні контейнери

Світ мистецтва

- Впізнає народну іграшку та захоплюється витворами українського мистецтва
- Емоційно реагує на тембр, ритм, лад музичних творів
- Цілісно сприймає і розуміє зміст художніх творів та їх жанр
- Емоційно відгукується на виставу, співчуває героям, реагує на їхні вчинки

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність

- Користується в образотворчій діяльності не лише традиційними матеріалами та інструментами, але й новими
- Визначає мету, завдання, планує послідовність дій
- Удосконалює власні вироби, переробляє у разі потреби
- Намагається знайти виробам практичне застосування
- Дотримується правил безпеки під час занять образотворчою діяльністю
- Самостійно прибирає робоче місце після закінчення роботи
- Цілеспрямовано привертає увагу дорослого й однолітків до власних виробів
- Прагне передати власне «Я» у художньо-творчих діях
- Відмовляється від надмірної допомоги дорослого, прагне самостійно досягти успіху
- Розповідає про задумане, способи досягнення мети, може прокоментувати ці дії, прогнозує кінцевий результат
- Виявляє бажання займатися художньою творчістю
- Має уявлення про жанри живопису, розуміє їх своєрідність
- Прикрашає перед святами свою домівку, групу власними виробами
- Власноруч виготовляє подарунки рідним і близьким
- Намагається проявити у роботі творчість
- Пробує нове, незнайоме, проявляє зацікавленість до останнього, запитує, співвідносить побачене з власним обсягом знань
- Проявляє винахідливість, фантазію, самостійність
- Охоче експериментує з нетрадиційними техніками в образотворчій діяльності, очікує позитивного результату роботи

Художньо-продуктивна діяльність. Образотворча діяльність (конструктивна діяльність)

- Уміє працювати з різними видами конструкторів, добирає деталі відповідної форми, розміру та колірної гами
- Має навички роботи з папером, клеєм та ножицями
- Творчо змінює будівлю, створюючи сюжетні споруди
- Добирає відповідні матеріали для виготовлення виробу за зразком, моделлю, фотографією
- Збагачує і розширює предметно-ігрове середовище створеними власноруч і разом із дорослими конструкціями, іграшками, саморобками, використовуючи їх для реалізації ігрових задумів

Музична діяльність

- Здатна захоплюватися красою музики та її виражальними засобами
- Співає природним голосом, без напруження, протяжно
- Починає і закінчує музичний твір разом з усіма дітьми
- Співає з інструментальним супроводом і без нього
- Вміє починати музичний твір після музичного вступу
- Ритмічно виконує рухи під музику, узгоджує їх із динамікою, характером, темпом, своєчасно змінює рухи під час танців та хороводів
- Виконує танці по одному та в парах, здатна імпровізувати рухи
- Драматизує музичні твори українських народних пісень та ігор
- Грає на музичних інструментах, добирає з допомогою вихователя мелодії, створює музичні мелодії та привітання

Театралізована діяльність

- Доречно імітує рухи, жести персонажів
- Вдало передає рольову поведінку
- Згруповує однолітків для спільної театралізованої діяльності
- Вміє відтворювати позитивних і негативних персонажів
- Зважає на інтереси інших учасників дійства
- Емоційно переживає сюжет твору
- Знає, називає та може передати основні емоції людини
- Вдало передає характерні риси персонажів

- Діє в ігрових ситуаціях відповідно до змісту
- Вміє розповісти про враження від вистави
- Описує характер героя, його вчинки
- Пробує читати монолог
- Висловлює своє ставлення до художніх творів
- Розуміє, що вистава з гарними яскравими декораціями ліпше сприймається
- Бере активну участь в обговоренні сюжету
- Проявляє фантазію та вигадку, передаючи образ персонажа, відтворює власну думку про нього

Літературна діяльність

- Супроводжує рухами текст літературного твору
- Розуміє мораль казки, адекватно оцінює поведінку її героїв, висловлює своє ставлення до них
- Емоційно сприймає характер твору, розуміє зміст соціально-побутових казок, розуміє призначення книги, бережно до неї ставиться, за потреби «ремонтує» її
- Розрізняє жанрові особливості прозових і віршованих творів
- Читає напам'ять вірші та твори малого фольклорного жанру (потішки, забавлянки, лічилки, мирилки, скоромовки, загадки, прислів'я, приказки, народні пісні)
- Визначає повтори, образні вирази, початок та закінчення казки
- Знає українські народні казки
- Розповідає казки за змістом художніх творів і розповідає за ними
- Самостійно влаштовує театралізовані ігри, ігри-драматизації за змістом добре відомих художніх творів
- Бере участь в інсценуванні художніх творів

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ГРА ДИТИНИ»

Гра як провідна діяльність, формування особистості у грі

- Бере активну участь у різних видах ігрової діяльності, в тому числі народних іграх, зіставляє кінцевий результат із метою
- Проявляє самостійність у виборі ігор
- Прагне запобігти конфліктним ситуаціям, дотримує норм культури ігрової діяльності
- Розуміє доконечність планованості дій під час гри, добре відрізняє гру від інших видів діяльності
- Проявляє інтерес до спільної з однолітками діяльності, цікавиться визначенням власної ролі у грі
- В іграх передає враження від довкілля
- Намагається відійти від шаблонів, творчо використовує засоби для гри

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ»

Сенсорні еталони, елементарні математичні уявлення

- Групує та систематизує предмети
- Переміщається у просторі за заданим напрямком
- Розрізняє частини доби, оперує поняттям «доба»
- Називає геометричні фігури та просторові геометричні форми
- Виокремлює з групи предметів предмети із заданими властивостями
- Знаходить геометричні фігури та просторові геометричні форми в предметах навколишнього середовища
- Розуміє, що останній числівник при лічбі відноситься до всієї групи перелічуваних предметів
- Розуміє просторове розміщення предметів, часові відношення на основі побутових прикладів
- Розкладає предмети за вказаною ознакою в порядку зростання або спадання
- Володіє прийомом накладання, прикладання
- Лічить в межах 5 кількісною та порядковою лічбою

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «МОВЛЕННЯ ДИТИНИ»

Звукова культура мовлення

- Правильно вимовляє всі звуки рідної мови
- Розрізняє близькі фонети
- Виокремлює слова з потрібним звуком із тексту
- Виокремлює перший і останній звуки
- Регулює силу голосу відповідно до ситуації
- Диференціює поняття «звук», «слово»
- Інтонаційно вимовляє звук у слові
- Добирає слова з потрібним звуком
- Складає речення за наочним матеріалом
- Послідовно називає слова у реченні

Словникова робота

- Вживає слова всіх частин мови
- Розрізняє і правильно вживає узагальнювальні абстрактні слова, слова, що означають збірні, образні вирази; складні, багатозначні слова
- Добирає синоніми й антоніми до слів
- Створює нові слова від усіх частин мови

- Користується образними виразами, фразеологічними зворотами відповідно до ситуації, а також звуконаслідувальними словами
- Намагається стежити за своїм мовленням: не вживати діалектних слів, вказівних займенників (без потреби)

Граматична правильність мовлення

- Засвоює граматичні форми, відмінкові закінчення, хоч робить незначні граматичні помилки (чергування приголосних)
- Утворює форми однини та множини
- Утворює від інших частин мови нові граматичні форми за допомогою суфіксів, префіксів
- Засвоює рід іменників, кличний відмінок як у звертанні до дітей, так і до дорослих
- Утворює наказовий спосіб дієслова
- Будує речення різного типу: прості, складносурядні зі сполучними словами, прямою мовою
- Правильно вживає відмінкові форми неозначених займенників
- Вживає у мовленні порядкові числівники й узгоджує їх з іменниками

Зв'язне мовлення

- Самостійно вступає у розмову з дітьми, дорослими, підтримує діалог
- Веде організований (стимульований) діалог на запропоновану тему, груповий діалог (бесіду)
- Відповідає реченнями на запитання за змістом картини, художнього тексту
- Складає розповіді за зразком вихователя: описові, сюжетні, з опорою на наочний матеріал і без нього
- Переказує знайомі оповідання й казки

Мовленнєвий етикет

- Володіє мовленнєвим етикетом (вітання, прощання, знайомства, подяки, вибачення, прохання)
- Намагається не вживати у мовленні слів-вульгаризмів, жаргонних слів, діалектів
- Не втручається у діалог дорослих
- Розмовляє з дітьми та дорослими привітно
- Висловлює незгоду спокійним тоном

Підготовки руки до письма

- Впізнає на дотик дрібні предмети, розвиваючи тактильне сприймання і пам'ять
- Вміє ліпити, аплікувати, конструювати, виконує декоративні малюнки; викладає візерунки з мозаїки та дрібного природного матеріалу; зав'язує та розв'язує шнурки з метою розвитку кисті руки, дрібних м'язів пальців, координації рухів руки, пальців, передпліччя, очей, розвитку окоміру
- Впізнає на дотик дрібні предмети, розвиваючи тактильне сприймання і пам'ять

7.3. ПОКАЗНИКИ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (6 РІК ЖИТТЯ) ЗА ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ДИТИНИ «УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ»

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ОСОБИСТІСТЬ ДИТИНИ»

Здоров'я та фізичний розвиток

- Знає правила безпечного загартування організму повітрям, водою та сонцем
- Виконує правила особистої гігієни, усвідомлює доконечність дотримання режиму харчування, активної діяльності та відпочинку, знає основні ознаки здоров'я
- Володіє навичками основних рухів, уміє доцільно їх використовувати в разі потреби
- Отримує фізичне та естетичне задоволення від чіткого виконання рухових дій
- Прагне до легкості в ходьбі й бігові, під час бігу енергійно відштовхується від опори, збільшує довжину кроку, бігає з різною швидкістю, поєднує біг з подоланням перешкод
- Стрибає у висоту та довжину з розбігу, правильно розбігається
- Уміє підкидати та ловити м'яч однією рукою, відбиває м'яч від підлоги, стіни, поєднує мах з енергійним кидком предмета
- Лазить по гімнастичній стінці (драбині) різними способами, оволодіває лазінням по канату довільним способом; успішно пролізає в обруч прямо, лівим та правим боком, підлізає під дугу, перелазить через лаву (колоду) довільним способом Уміє кататися на велосипеді, плаває довільним способом, знає спрощені правила ігор спортивного характеру (бадмінтон, городки, футбол, баскетбол)

Здоров'я та хвороби

- Знає будову власного тіла
- Володіє практичними навичками особистої гігієни та культури споживання їжі
- Розуміє, що рухова активність і гартувальні процедури приносять користь здоров'ю; володіє навичками виконання основних рухів і вправ гуртування
- Розуміє важливість для здоров'я дотримання режиму харчування, сну, рухової активності
- Розрізняє хвору та здорову людину та розуміє причини захворювань
- Має знання про складники здорового способу життя та їх значення для здоров'я
- Усвідомлює можливі чинники загрози здоров'ю людини
- Має практичні навички допомоги дорослим, які захворіли
- Розуміє корисність споживання овочів і фруктів для організму
- Розуміє залежність стану здоров'я від продуктів харчування
- Усвідомлює необхідність дотримання профілактичних заходів, має поняття про вплив санітарного стану приміщення на здоров'я
- Знає, який профілактичних заходів потрібно дотримуватись, щоб не захворіти

- Намагається стримувати негативні емоції; розуміє, що вони негативно впливають як на власне здоров'я, так і здоров'я довколишніх
- В іграх, у стосунках з дітьми проявляє дружнє взаєморозуміння
- Розуміє: якщо добре поводитися, це приносить не лише позитивні емоції, а й впливає на гарний настрій довколишніх
- Розуміє оздоровчу спрямованість побуту українського народу, знає страви української національної кухні та про їх вплив на здоров'я
- Усвідомлює вплив сезонного одягу на здоров'я людини й одягається відповідно до пори року
- Розуміє вплив природи та погодних умов на настрій та самопочуття людини
- Знає деякі лікарські рослини та методи їх застосування
- Розуміє, що відпочинок на природі є фактором зміцнення здоров'я
- Вміє застосовувати набуті знання на практиці
- Уміє діяти самостійно, свідомо, мотивувати свої вчинки

Безпека життєдіяльності

- Уміє запобігати виникненню пожежі, знає правила пожежної безпеки вдома, вміє діяти при виникненні пожежі та знає про роботу пожежників
- Уміє використовувати елементарні засоби гасіння вогню, користуватися телефоном для виклику рятувальних служб
- Знає частини вулиці, орієнтується за світлофором та деякими дорожніми знаками; має уявлення про роботу ДАІ
- Знає правила поведінки у транспорті, а також як поводитися, якщо загубився в незнайомому місці
- Відрізняє найвідоміші отруйні гриби від їстівних, керується правилами поведінки щодо обережного поводження з домашніми та безпритульними тваринами
- Має уявлення про небезпеку та захист від комах, знає про поведінку в лісі, в полі, біля водойми в різні пори року
- Уміє користуватися ножем, ножицями, голкою, виделкою, іншими гострими та ріжучими предметами
- Знає про наслідки неправильного використання ліків та про можливі ртутні ураження при пошкодженні колби термометра
- Знає про небезпеку неправильного користування електричними та газовими приладами
- Має уявлення про поведінку під час стихійного лиха (ураган, гроза, злива, повінь, землетрус)

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Формування основ духовно-моральних якостей

- Має уявлення про родину та родовід, стосунки та захоплення членів родини
- Намагається поводитися відповідно до норм християнської моралі
- Виявляє любов і повагу до батьків, близьких людей, довколишніх
- Володіє навичками спілкування з дорослими та дітьми, проявляючи ввічливість
- Виявляє стриманість у висловлюванні негативних суджень
- Виявляє дружні та товариські стосунки з дітьми, допомагає молодшим дітям
- Уміє поступливо, ввічливо ставитися до дітей протилежної статі
- Усвідомлює відмінність між добром і злом, може пояснити свої вчинки, схвалити або засудити їх
- Може визнати свою провину, поступитися власними інтересами заради загального благополуччя
- Допомагає батькам та іншим членам родини
- Уміє з повагою ставитися до рідних, знайомих, чужих літніх людей
- Здатна до самоконтролю у діяльності
- Зважає на думку інших
- Аналізує свою поведінку
- Дотримується культури поведінки у громадських місцях, транспорті
- Розрізняє гумор і образи

Основи правової культури

- Має знання про добро та зло як протилежні категорії людського буття
- Уміє оцінювати поведінку людей, самостійно намагається знайти вихід із будь-якої ситуації
- Має уявлення про школу, про шкільне навчання
- Виявляє інтерес до навчання в школі
- Сумлінно виконує свої обов'язки

Народознавство

- Має уявлення про культурні традиції свого народу та свого регіону, підтримує родинно-побутові традиції спілкування
- Виявляє інтерес до історії свого краю, емоційно сприймає творчість народних умільців, цінує результати їхньої праці
- Ознайомлена з історією України, її столиці, рідного міста (села), регіону
- Має уявлення про національні особливості української оселі, предметів побуту, національного одягу, національної іграшки, оберегів
- Має уявлення про українську кухню
- Має знання про українські народні ремесла, промисли, які поширені в Західному регіоні, їх історичні витоки і сучасне використання
- Використовує фольклорні жанри (віншування, колядки, гаївки, щедрівки, народні ігри)

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Ознайомлення з природою

- Визначає зміни в природному довкіллі
- Називає пори року, їх послідовність, упевнено визначає їх характерні ознаки
- Усвідомлює, що зменшення сонячного тепла спричинює зміни у природі, що з ними пов'язані зміни в рослинному і тваринному світі
- Розуміє, що вода – середовище для існування живих істот; місцезнаходження води, її якості, місця лікувальної води та назви рік
- Знає поширені явища природи своєї місцевості (роса, дощ, туман, веселка, гроза, град, мороз, снігопад, хуртовина, паморозь, іній)
- Орієнтується у властивостях піску, глини, ґрунту
- Називає городні рослини, розрізняє їх
- Розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини; порівнює та аналізує їх особливості
- Називає різновиди лісу (листяний, хвойний), знає назви тварин і рослин, які поширені в лісі
- Називає лікарські рослини та їх лікувальні властивості. Розуміє цінність життя і здоров'я людей, їх залежність від природного довкілля
- Доглядає за рослинами, тваринами у куточку природи
- Називає свійських і диких тварин своєї місцевості, вміє знаходити спільне та відмінне у їхніх зовнішніх ознаках; знає назви дитинчат тварин
- Розуміє, що свійські тварини потребують піклування; без них життя було б не таким цікавим, яскравим, радісним
- Називає і розпізнає птахів за зовнішніми ознаками, порівнює їх за величиною, забарвленням пір'я, способом пересування і за звуками
- Називає декілька рослин і тварин, занесених у Червону книгу України
- Усвідомлює, що стан здоров'я залежить від чистоти повітря, ґрунту, води
- Підтримує чистоту дитячого майданчика та в зонах відпочинку (парк, сквер, ліс, озеро тощо)
- Захоплюється загадковою та таємничою природою Космосу.

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»

Предметний світ

- Бережно ставиться до предметів навколишньої дійсності, особистих речей
- Виявляє любов до своєї країни, бажання бути гідним її громадянином
- Усвідомлює, що є громадянином України; знає та шанує символіку України, видатних людей свого краю; любить своє місто (село), знає його характерні особливості
- Розуміє, що у світі живуть різні народи і нації
- Знає про роль житла та важливість створення затишку в рідній домівці; використовує знання сенсорних еталонів у процесі ознайомлення з новим предметом побуту, встановлює взаємозв'язки, класифікує; планує свої дії, погоджуючи їх з іншими;
- Обізнана з працею дорослих, виявляє інтерес до різних професій, розрізняє і групує за призначенням транспортні та комунікативні засоби.

Предметно-практична діяльність

- Самостійно й охайно одягається і роздягається в певній послідовності
- Стежить за своїм одягом і взуттям, чистить та просушує вологий одяг, взуття
- Чистить зуби, стежить за чистотою нігтів, без нагадування миє руки та користується носовичком чи серветкою.
- Підтримує порядок у груповій кімнаті (складає іграшки після гри, бере участь у колективному прибиранні)
- Разом з дорослим підмітає доріжки та розчищає їх від снігу
- Збирає опале листя, сміття
- Перекопує та поливає пісок у пісочниці
- Сумлінно виконує обов'язки чергового та доручення вихователя
- Під керівництвом дорослого піклується про тварин і риб у куточку природи
- Самостійно поливає квіти, обприскує їх, витирає листя, висаджує рослини, розпушує землю
- Разом з дорослим садить саджанці дерев і кущів, доглядає за ними
- Працює на городі: виконує весь цикл робіт – від планування до збирання врожаю
- Виготовляє вироби з паперу, картону, тканини, природного і штучного матеріалу

Основи економічної культури

- Має уявлення про товарно-грошові відносини, вміє здійснити покупку, класифікує товар
- Знає, для чого існують банки; деякі професії людей, які працюють у банківській сфері
- Уміє раціонально використовувати залишки продуктів харчування
- Намагається економно використовувати електроенергію, воду, газ
- Розуміє доконечну потребу в дотриманні встановлених правил
- Усвідомлює, що комп'ютер і калькулятор допомагають у веденні сімейного господарства

Світ мистецтва

- Самостійно називає жанр музичного твору, характер та засоби музичної виразності
- Знає та розрізняє основні жанри літературного твору
- Знає основні жанри образотворчого мистецтва, твори відомих класиків образотворчого мистецтва та сучасних митців
- Знає і впізнає вироби народних умільців (вишивка, народна іграшка, писанка, кераміка, тощо)

- Знає прізвища декількох відомих українських письменників, художників-ілюстраторів, їхні твори

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність

- Виявляє елементарну практичну вмільсть в образотворчій діяльності
- Володіє різними способами передачі образів
- Планує свої дії, передбачає майбутній результат
- Самостійно займається художньою творчістю
- Залучає однолітків до створення спільних робіт
- Уміє малювати контури й силуети людей різного віку та статі
- Розуміє доцільність раціонального використання матеріалів для художньо-творчих дій
- У колективній роботі намагається досягти високих стандартів, розуміє і приймає не лише схвальну оцінку. Здатна тривалий час займатися художньо-творчою діяльністю
- Осмислено надає перевагу продуктивній діяльності у вільний час
- Намагається досягти у роботі високих результатів, помічає недоліки власних виробів, самостійно усуває їх
- Із задоволенням передає власне «Я» в образотворчій діяльності, з симпатією сприймає себе, передає цей позитив у роботах
- Знає властивості матеріалів для художньо-творчої роботи, охоче експериментує з ними, знає правила безпечного користування ними
- Цікавиться художньо-творчими професіями: художник-пейзажист, анімаліст, дизайнер, художник портретист, скульптор, архітектор
- Має власну думку щодо своїх робіт
- Порівнює власний портрет із зображеннями інших людей
- Аналізує власні роботи та твори мистецтва
- Передає враження від творів мистецтва
- Коментує свої дії у процесі роботи
- Захоплюється витворами мистецтва
- Виявляє художній смак, може оцінити роботи інших, розділяє гарне – негарне
- Охоче долає труднощі на шляху до досягнення мети
- Вдається до апробації нового та незвичного, шукає ефективніші засоби
- Самостійно добирає потрібний матеріал, використовує його для підсилення характерності об'єктів і явищ
- Виявляє фантазію, веде пошукову діяльність
- Спільно будує, творчо розвиває сюжети ігор із будівлями
- Створює нові споруди за зразком, світлиною, малюнком, різні їх варіанти за умовами щодо розміру, форми, кольору, призначення, оздоблення
- Користується узагальненими уявленнями про можливості зведення і зміни різних конструкцій із конкретних матеріалів
- Виготовляє власноруч і разом із дорослими конструкції, іграшки, саморобки, використовує їх для реалізації ігрових задумів
- Втілює власний задум в будівлю, конструкцію

Музична діяльність

- Упізнає твір за вступом і мелодією
- Сприймає музичний твір з позиції краси, виявляє себе емоційно сприйнятливим поціновувачем музики, насолоджується музикою
- Співає інтонаційно чисто, легко закінчує фрази пісень
- Уміє зберігати правильну позу під час співу
- Рухається відповідно до темпу, динаміки музики
- Відтворює ритмічний малюнок танцю (хороводу, гри)
- Разом з іншими дітьми виконує танцювальні рухи: самостійно утворює коло, звужує та розширює його, робить викид ніг під час підскоків, рухається в парі (сходяться в пари і розходяться у різні сторони)
- Уміє дотримувати відстані між парами
- Творчо використовує танці, пісні, придумує власні елементи танців, імпровізує на музичних інструментах
- Виконує в оркестрі на музичних інструментах невеликі п'єси

Театралізована діяльність

- Вправно і влучно передає образ героя, використовуючи жести, міміку, пантоміму, своєчасно вступає в дію
- Володіє навичками керування маріонеткою
- Розрізняє добрі та погані вчинки, почуття персонажів, співвідносить їх із власними
- Намагається бути відповідальною, виконує доручені обов'язки
- Керується вподобаннями інших членів театралізації
- Добре орієнтується в емоційних станах, називає їх; проявляє себе емоційним та чуйним глядачем
- Має розвинене сприйняття театралізованого дійства, запам'ятовування, спостережливості
- Уміє самостійно складати сюжети та сценарії, показувати виставу театру іграшок, організовувати гру «Театр»
- Усвідомлює відмінність між реальним і фантастичним
- Уміє читати напам'ять віршовані тексти, переказує прозу, широко застосовує усну народну творчість
- Має чітку розвинену дикцію, користується засобами інтонаційної виразності
- Володіє діалогічним та монологічним мовленням (на рівні компетенції)
- Уміє оцінювати гарні декорації, бере активну участь у виготовленні масок, атрибутів для декору театралізованого дійства
- Обирає вірші, казки, ролі, керуючись власними вподобаннями
- Активно проявляє творчий задум, висуває цікаві ідеї, схильна втілювати їх у діяльність
- Фантазує, має багату уяву, почуття гумору

- Проявляє самостійність, висловлює власну думку щодо перевтілення у сценічний образ
- Вносить у театралізацію творчі фрагменти

Літературна діяльність

- Знає українські народні казки про тварин, фантастичні, соціально-побутові та казки інших народів, розповідає їх
- Визначає у структурі казки зачин, кінцівку, повтори, образні вирази, чарівні предмети
- Змінює початок (кінцівку) казки, вводить нових героїв у зміст казки за завданням вихователя
- Розуміє мораль казки; дає оцінку вчинкам героїв
- Бере участь у бесідах за змістом художнього твору, етичних бесідах та бесідах за запитаннями автора
- Емоційно передає зміст художнього твору
- Визначає настрій твору; відтворює образність мови
- Знає автора та назву вірша, читає його виразно. Добирає слова-рими; чітко, виразно читає вірш, відчуває і передає мелодійність, ритмічність мови, володіє своїм голосом
- Розглядає ілюстрації, називає художній твір відповідно до змісту ілюстрацій, опису героїв
- Орієнтується в жанрах художніх творів
- Має уявлення про будову книги, людей різних професій, які працюють над її створенням
- Чергує в куточку книги, лагодить книги
- Самостійно організовує ігри-драматизації, ігри за сюжетом знайомих творів, театралізовані ігри
- Бере участь в інсценуванні знайомих і нових художніх творів

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ГРА ДИТИНИ»

Гра як провідна діяльність, формування особистості у грі

- Із задоволенням грає в ігри, проявляє активність
- Фізично витривала, розвинена відповідно до свого віку, швидка, спритна
- Розуміє призначення предметів і відповідно використовує їх в ігровій діяльності, діє впевнено, вправно
- Позитивно сприймає спільну ігрову діяльність
- Розкладає на місці матеріали та атрибути по закінченню гри
- Дотримує моральних норм та правил у грі, намагається бути справедливою, допомагає іншим дотримувати правил гри
- У виборі ролей керується моральними цінностями
- Віддає перевагу певним іграм, ролям, охоче проводить ігри на вулиці; відстоює право на вибір
- Стримує агресивність, намагається уникнути суперечок
- Упевнена у своїх можливостях, гідно поводить себе в разі виграшу (програшу)
- Розповідає про сюжет гри, план майбутніх дій
- Домагається високих стандартів якості у різних видах ігрової діяльності
- Виявляє ініціативу
- Для втілення в рольовий образ варіює вирази обличчя, міняє жести, тембр голосу

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ»

Сенсорні еталони, елементарні математичні уявлення

- Лічить в межах 10
- Порівнює множини за кількістю
- Вміє розв'язувати елементарні (прості) задачі та приклади на додавання, і віднімання в межах 10
- Розрізняє довжину, ширину, висоту, товщину предметів на основі порівняння, зіставлення розмірів двох предметів
- Визначає масу предметів за допомогою ваги, об'єм речовини за допомогою умовної мірки, порівнює предмети
- Розрізняє геометричні фігури (круг, овал, трикутник, квадрат, прямокутник, ромб), об'ємні геометричні форми (куля, куб, циліндр, конус)
- Оперує поняттями «тиждень», «місяць», «рік»; знає дні тижня, місяці року, пори року
- Знає цифри 0-9
- Визначає просторове розміщення предметів (включаючи поняття «праворуч», «ліворуч»)
- Розрізняє предмети за розміщенням
- Розуміє склад числа в межах 10
- Порівнює суміжні числа
- Має елементарні знання з народної математики

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «МОВЛЕННЯ ДИТИНИ»

Звукова культура мовлення

- Чітко і правильно вимовляє всі звуки та звукосполучення у словах рідної мови і фразах, згідно з нормами фонетики й орфоєпії
- Добирає слова, близькі за звучанням, слова на відповідні звуки
- Розрізняє і виділяє на слух голосні та приголосні (тверді та м'які) звуки
- Диференціює схожі звуки
- Правильно вимовляє звук [г], знає слова, у яких він вимовляється
- Регулює силу голосу, користується розповідною, питальною та окличною інтонацією
- Правильно ставить наголос як у словах, так і у фразах та реченнях
- Виокремлює слова та речення з потоку мовлення
- Розуміє, що слово позначає предмет, ознаку, дію
- Диференціює поняття «речення», «слово», «склад», «звук»

- Знає, що речення складається зі слів; визначає кількість слів у реченні, їх місце
- Складає речення із запропонованим словом
- Графічно зображає речення та визначає кількість слів у реченні
- Ділить слова на склади та визначає їх кількість і порядок у слові
- Графічно зображує поділ слів на склади
- Правильно ставить наголос у слові та графічно зображує наголошений склад
- Аналізує запропоновані слова
- Розрізняє голосні, тверді та м'які приголосні звуки
- Вільно орієнтується у звуковій структурі слова
- Робить звуковий аналіз слова

Словникова робота

- Вживає слова всіх частин мови; багатозначні, складні, узагальнювальні слова; слова, які означають абстрактні поняття, що характеризують взаємини між людьми
- Користується в мовленні образними виразами, порівняннями
- Добирає синоніми, антоніми, фразеологічні звороти
- Розуміє і правильно пояснює слова-омоніми, переносне значення слів
- Послугується дієсловами недоконаного виду, порівняльними прикметниками
- Володіє словотворенням і словозміною
- Використовує у мовленні багато ввічливих слів і звертань

Граматична правильність мовлення

- Володіє граматичними категоріями рідної мови (рід, число, відмінок); переважно правильно вживає відмінкові закінчення
- Правильно утворює кличний відмінок іменників
- Легко утворює за вказівкою дорослого нові слова (іменники, предметними, дієслова) за допомогою суфіксів, префіксів, а також складні слова
- У мовленні користується різними типами речень: як простими, так і складними, зі сполучниками та сполучними словами, з однорідними членами, прямою мовою
- Складає окличні, питальні, розповідні, безособові речення зі вставними словами
- Добирає спільнокореневі слова
- Помічає і виправляє граматичні помилки у мовленні дітей, власному та мовленні дорослих

Зв'язне мовлення

- Складає описові розповіді різного типу: сюжетно-описові, сюжетні за картинками, з власного досвіду, за зразком та планом вихователя
- Передає зміст знайомої казки, вистави, мультфільму
- Розповідає про події, свідком яких вона була
- Складає творчі розповіді: продовжує розповідь, яку розпочав вихователь, за опорними словами, за сюжетно-ігровою ситуацією, розповідь-міркування, розповідь-пояснення
- Складає розповіді-етюди, розповіді-мініатюри
- Переказує знайомі художні тексти різної складності й композиції за планом вихователя та за частинами
- Поділяє сюжетну картину на логічно завершені частини, придумує назву до частин; об'єднує кілька сюжетів в єдину розповідь (розповіді за серією картин, ілюстрацій, порівняльні розповіді)
- Складає казки, загадки, розповіді про смішні випадки
- Дає розгорнуті відповіді на запитання з монологічними вставками
- Підтримує запропонований діалог відповідно до теми; будує стимульований діалог відповідно до ситуації (групове мовлення)
- Володіє різними формами мовленнєвого етикету та культурою спілкування

Мовленнєвий етикет

- Володіє різними формами мовленнєвого етикету (вітання, прощання, прохання, вибачення, знайомства, компліменту)
- Дотримується культури мовленнєвого спілкування
- Уміє ввічливо звертатися до незнайомих і малознайомих людей
- Контролює своє мовлення щодо вживання слів-паразитів, діалектів, вульгарних слів

Пропедевтика підготовки руки до письма

- Складає сюжетні зображення з пазлів, конструює, малює, аплікує, викладає предметні зображення з мозаїки, виготовляє різні вироби з метою розвитку окоміру, зміцнення п'ястка, м'язів пальців рук, кисті, координації рухів очей та передпліччя, кисті рук
- Знає, для чого потрібен зошит
- Виконує вправи зі штригування зображень, проведення хвилястих, овальних, прямих, дугоподібних ліній
- Орієнтується на сторінці альбомного аркуша та зошита; розуміє поняття «між лініями», «під лінією», «лівий верхній кут», «правий верхній кут», «на лінії»
- Проводить безвіддривні лінії в зошиті впродовж 0,5 хв
- Правильно тримає олівець під час виконання графічних вправ

7.4. ПОРТРЕТ ДИТИНИ НАПЕРЕДОДНІ ВСТУПУ ДО ШКОЛИ

Психофізіологічний розвиток:

- має зрілі мозкові структури та функції;
- характерною є відносно стабільність та рухливість нервової системи;
- проявляє достатню рухову активність;
- проявляє умілість рук, практичну вправність;

- здорова, не має хронічних хвороб;
- володіє основними гігієнічними навичками;
- знає свою статеву належність, усвідомлює її незмінність, розуміє, чим відрізняється від представників протилежної статі;
- володіє основами безпеки життєдіяльності;
- працездатна, утомлюється лише після чималого навантаження;
- користується як провідною правою/лівою рукою;
- не заїкається і не має інших невротичних проявів.

Інтелектуальний розвиток:

- володіє елементарною системою знань про основні предмети і явища навколишнього світу та саму себе, а також деякими простими поняттями;
- уміє концентрувати увагу, виконує вимоги за інструкцією дорослого;
- диференційовано сприймає різноманітну інформацію (візуальну, аудіальну, тактильну);
- здійснює елементарні операції аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації;
- усвідомлює основні зв'язки між явищами;
- має розвинене логічне запам'ятовування – добре запам'ятовує і відтворює;
- встановлює логічну послідовність дій;
- відтворює зразок на вимогу;
- робить припущення, висуває гіпотези, виявляє елементи креативності;
- розрізняє звуки мовлення, зіставляє їх з буквами, синтезує звуки у слова; - знаходить потрібні слова для вираження думки, використовує складні речення;
- диференціює числа, додає і віднімає у межах 10, визначає найпростіші зміни цифрових рядів;
- розрізняє реальне й уявне, зовнішнє і внутрішнє;
- знає деякі основи початкових наукових знань.

Мотиваційний розвиток:

- хоче йти до школи;
- вирізняється високою допитливістю – розвинена пізнавальна мотивація;
- може поступитися «хочу» заради «необхідно», відмовитися від бажаного на користь соціально важливого;
- має сформовану мотивацію досягнення, прагне досягти успіху;
- свідомо й відповідально ставиться до майбутнього шкільного життя;
- зацікавлено ставиться до спілкування з новими дорослими та однолітками;
- у соціально прийнятний спосіб само реалізується, самостверджується;
- має сформовану первинну систему матеріальних і духовних потреб.

Емоційний розвиток:

- переживає глибоко, виражає почуття широко, яскраво;
- сприйнятлива, диференціює емоційно-смісловий характер зовнішніх впливів, чутлива до нього;
- знає основні емоції, особливості їх вираження мімікою, жестами, діями, тональністю голосу;
- адекватно виражає свої ставлення, настрій, стан;
- утримується від імпульсивних реакцій, негативних емоцій;
- чутлива до значущих людей, виявляє чуйність, намагається бути суголосною стану та настрою інших;
- оптимістично ставиться до проблем і складностей, має сформоване почуття гумору;
- володіє елементарною емоційною культурою, самовиражається у соціально-прийнятний спосіб.

Розвиток вольової сфери:

- свідомо приймає та утримує мету, діє цілеспрямовано;
- концентрує увагу на завданні, певний час не відволікається;
- мобілізує себе на розв'язання завдань;
- розраховує на власні сили, розмірковує і поводить самостійно;
- звертається по допомогу лише у разі об'єктивної необхідності;
- конструктивно розв'язує проблеми, долає труднощі;
- доводить розпочате до кінця;
- може відстояти власну думку;
- визнає свої помилки;
- дотримується своїх обіцянок.

Соціальний розвиток:

- приймає соціальний статус школяра, усвідомлює його важливість;
- відкрита контактам, комунікабельна;
- прихильно, доброзичливо ставиться до рідних, знайомих, товаришів;
- уміє налагоджувати взаємодію, працювати в команді;
- узгоджує індивідуальні інтереси з груповими;
- реалізує основні моральні принципи, прагне дотримуватися в поведінці та діяльності соціальних норм і правил;
- намагається уникати конфліктів, дружнелюбно розв'язує спірні питання, - може дійти згоди, домовитися;
- орієнтується у поведінці на вимогу дорослого та на совість як внутрішню етичну інстанцію;
- усвідомлює межі схвалюваної і соціально неприйнятої поведінки;
- має більш-менш адекватну самооцінку;
- поважає себе та інших;
- має сформований дитячий світогляд, елементарну систему ставлень

Додаток 1**ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

У 2021-2022 навчальному році ЗДО «ЖУРАВЛИК» С.ПОГІРЦІ ВІДДІЛУ ОСВІТИ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ РУДКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Працює за такими освітніми програмами:

- «Українське дошкілля», програма розвитку дитини дошкільного віку авт. Білан О. І., (2017р.)
- Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» Видавництво «Світич» Київ-2008
- Програма розвитку дітей «Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-ФОНЕМАТИЧНИМ недорозвитком мовлення» ЮЛІЯ Рібцун;

Для реалізації діяльності:

- за освітньою лінією «Особистість дитини» використовуються парціальні програми:

Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку "Про себе треба знати, про себе треба дбати" / Л. В. Лохвицька. — Тернопіль : Мандрівець, 2014.;

Додаток 2**РЕЖИМ РОБОТИ В ЗДО «ЖУРАВЛИК»
НА 2021-2022 Н.Р**

Режимні моменти	Орієнтовний розподіл часу			
	з 10,5 годинним режимом роботи			
	Четвертий рік життя	П'ятий рік життя	Шостий рік життя	
Ранковий прийом, огляд дітей, ТЕМПЕРАТУРНИЙ СКРИНІНГ	08.00-08.40			08.00-08.40
Ранкова гімнастика НА СВІЖОМУ ПОВІТРІ	08.40-08.50			08.40-08.50
Вхід до групового приміщення зі збереженням дистанції з іншими групами, обробка рук антисептиком	08.50-08.55	08.50-08.55		08.50-08.55
Проведення гігієнічних процедур	08.55-09.00	08.55-09.00		08.55-09.00
Підготовка до сніданку, сніданок	09.00-09.30	09.00-09.30		09.00-09.30
Ігри, підготовка до прогулянки	09.30-09.45	09.30-09.45		09.30-09.45
Вихід на прогулянку зі збереженням дистанції з іншими групами	09.50-10.00	09.35-09.40		09.45-09.50
Прогулянка, ігри, заняття, самостійна діяльність дітей, спостереження, повітряні та сонячні ванни	09.50-11.50	09.50-11.50		09.50-11.50
Підготовка до прогулянки, прогулянка	10.30-12.20	10.30-12.20		10.30-12.20

Повернення з прогулянки, підготовка до обіду, та проведення гігієнічних процедур, температурний скринінг		11:55-12:20	11:55-12:20	11:55-12:20
Обід,		12:25-12:50	12:20-12:50	12:20-12:50
підготовка до сну, сон		12:50-15:00	12:50-15:00	12:50-15:00
Поступовий підйом, гімнастика пробудження, загартування, Температурний скринінг		15:00-15:40	15:00-15:40	15:00-15:40
Полуденок		15:45-16:05	15:45-16:05	15:45-16:05
		15:40-16:20	15:40-16:20	15:40-16:20
Підготовка до прогулянки, прогулянка, ігрова діяльність, індивідуальна робота. Повернення дітей додому		16.10 – 18.15	16.10 – 18.15	16.10 – 18.15